

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Kaj bi vsek četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru ... Naročna na Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske ... Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kaleč. Hukavnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta Miev, 5. — Rokopisi se ne vrašajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije, sa dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popis, inserati se sprejema do ure s jutraj, — Ne zaprte reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 12. strani.

Vabimo na letošnji glavni občni zbor „Slov. Straže“, ki se vrši v nedeljo, dne 13. oktobra v Mariboru v dvorani „Narodnega doma“.

Vspored:

Ob 10. uri predpoldne: sv. maša v kapeli frančiškanskega samostana.

Ob 10. uri predpoldne: občni zbor „Slovenske Straže“ z običajnim vsposedom. (Poroča predsednik poslanec J a r c.)

Ob 12. uri predpoldne: občni zbor Slovenske kršćansko-socialne zveze. (Govori poslanec dr. K r e k.)

Ob 3. uri popoldne:

Slomškova slavnost.

(Slavnostni govor. (Dr. M e d v e d.) — Nastop mlajšine: Prizor v proslavo Slomška: Slomškovo rojstvo. — Petje šentjurskih in jarenskkih pevcev. — Koncert mariborske narodne godbe.

Vstopnina k Slomškovi slavnosti: foteli 3 K, sedeži od 1. do 4. vrste 2 K, ostali sedeži 1 K, stojišča 40 vin.

Odbor.

U boj, u boj ...!

U boj, u boj, mač iz toka, braču, nek Turčija zna, kako mremo mi.

Danes, ko smo začeli pisati te vrste, dne 1. oktobra, so došle važne novice iz Balkana. Vznemirjenje ljudstva je prisililo vlade do nenavadnih korakov.

Včeraj, dne 30. septembra popoldne je podpisal bolgarski kralj ukaz, s katerim se sklicuje vse vojaštvo pod orožje. Bolgarska vlada utemeljuje ta ukaz s tem, da je Turčija okoli Adrianopela in ob bolgarski meji zbrala toliko vojaštva, da se čuti Bolgarija v nevarnosti. Vsled tega je odredila splošno mobilizacijo.

Istotako je tudi srbski kralj odredil splošno mobilizacijo ter za dne 4. oktobra sklical skupščino. Srbska vlada opravičuje mobilizacijo s tem, da je veliko turškega vojaštva zbranega na srbski meji in v sosednjem okraju Kosovo. Sovražstvo turške vlade proti Srbiji se je pokazalo tudi s tem, ker ni dopustila prevoza srbskega vojnega materiala skozi turške pokrajine.

Vojska še včeraj, dne 30. septembra, ni bila napovedana. Kaj se je zgodilo danes, še ne vemo. Poročali bomo o današnjem dnevu v drugem odstavku ali pa med najnovjšimi vestmi.

V Bosni, posebno v mestu Sarajevo, vlada veličansko razburjenje radi vojnih vesti, ki prihajajo tje kaj iz Srbije. Z vsó gotovostjo se trdi, da bo Srbija danes, dne 1. oktobra, napovedala Turčiji vojsko.

V Črni gori se pripravlja ljudska vstaja, ki bo tudi zahtevala vojsko s Turki. Enake vesti prihajajo iz Grške. Ves Balkan je v plamenu. Vse je vznemirjeno. Navdušenje med ljudstvom za vojsko proti Turčiji je velikansko.

Ko je prišla včeraj vest o bolgarski in srbski mobilizaciji na Dunaj, je ravno zboroval vojaški odsek avstrijskih delegacij. Takoj so obsipali delegatje ministra zunanjih zadev, grofa Berhtolda, ki je odgovoril:

„Doseđaj nam je došlo samo iz Zofije poročilo, da se je dal tam ukaz za splošno mobilizacijo, ki se mora še danes izvršiti. Iz Belgrada in Aten še nimamo sličnih poročil, čeprav je tudi tam položaj skrajno napet. Opozarjam samo, da je še med mobilizacijo in začetkom vojske vendar razloček in trudil se bom, da ohranimo še kljub temu mir.“

Tako naš zunanji minister. Med tem se je izvedelo, da je vendar že tudi Srbija mobilizirala. Za Srbijo pa prideta gotovo še kralju Črna gora in Grška. In Avstrija? In to je tisto, kar se kaže na Balkanu. In vendar se ne vidi, da bi bilo resno misleče srbsko meščanstvo za vojsko navdušeno. Vtis pa, ki ga je napravil glas o vojski, je srbske trgovce zelo potrl. Trgovski krogi upajo, da bo ostalo samo pri mobilizaciji; velika denarna škoda pa se že vidi naprej.

ga povodom polne polastitve Bosne in Hercegovine zopet odstopili Turčiji. In če Avstrija poseže vmes, potem pride gotovo za nami tudi Rusija, nenasitna Italija in Rumunija. Stojimo torej pred neupodabno resnimi dogodki. Toda namesto da ugibamo, je boljše, da počakamo nadaljnjih poročil o dogodkih današnjega dne. Ti nam bodo podali že jasnejšo sliko o razburkanem položaju na Balkanu.

Zanesljiva poročila pravijo, da je tudi Grška in Črna gora že dne 30. septembra izdala ukaz za mobilizacijo. Potemtakem so vsi štirje turški sosedje na Balkanu stopili naenkrat pod orožje, kar je znamenje, da so se že prej med seboj domenili in da je obstojala že več časa med njimi tajna zveza.

Zelo vznemirljiva je vest, ki pa se obistinuje, da je tudi Rusija odredila delno mobilizacijo v krajih, ki mejijo na Avstrijo. To bi kazalo, da je tudi Rusija sporzumljena z balkanskimi državami ter nas hoče z vojski ob meji zadrževati, da bi se ne vmešavali v vojsko na Balkanu. Toda ako pride do vojske, je veliko vprašanje, ali se bo Avstrija dala odvrti, da bi ne varovala na Balkanu svojih koristi. Obenem pa je ruska mobilizacija najlepši dokaz, kako se začenja položaj zapletati ter vedno več držav pritegniti v vojskino vryenje.

Turčija, ki je imela že mnogo vojaštva mobiliziranega, je sedaj odredila mobilizacijo cele turške armade. S tem je nevarnost, da nastane velika krvava vojska, vedno večja.

Bolgarska vlada je odpoklicala iz Carigrada svojega odposlanika in govori se, da so tudi nekateri drugi poslaniki baje že odpotovali. V slučaju vojske se bodo bolgarski kralj Ferdinand, srbski kralj Peter, grški kralj Jurij in črnogorski kralj Nikita postavili na čelo svojih armad, ker upajo s tem sigurneje premagati Turčijo.

Kaj hočejo?

Vsi balkanski narodi so navdušeni, da se začne vojska proti Turčiji, ker je morila njih brate, ki žive v Turčiji. Da se začne vojska, v tem so si edini, toda težja bo edinost, ko si bodo delile balkanske države turške pokrajine, ako zmagajo. Bolgarija bi rada imela del Makedonije, istotako Rumunija, Srbija hoče tudi del Makedonije ter Albanijo do Sredozemskega morja, istotak hoče Črna gora del Makedonije, Grška pa del Albanije ter nekatere turške otoke, n. pr. Kreto, na kateri prebivajo Grki. Rusija bi rada Dardanele, a Avstriji bi se tudi del Albanije in Makedonije prilegel. Večja nevarnost je torej tedaj, ko se bodo države v slučaju srečne vojske pripravljale, da si razdelijo plen.

Položaj v Bolgariji.

Iz Zofije, glavnega mesta Bolgarske, se poroča 30. septembra: Po 6. uri zvečer so se pred poslopjem vojnega ministristva zbrale velike množice, so napravile obhod po mestu in klicale: „Živio armada! Živio kralj Ferdinand! V Carigrad! Smrt onim, ki davijo naše brate v Makedoniji!“ V drevoredu princa Borisa je imel nek dijak na tisočero razburjeno množico nagovor, v katerem je rekel, da bolgarski narod z navdušenjem pozdravlja močasti korak svojega kralja. Velika množica ljudstva je šla nato pred kraljevo palačo, kjer se je kralja Ferdinanda viharno pozdravljalo. Tudi pred hišo italijanskega poslanitstva je množica veselo vsklikala in pozdravljala Italijane. Kralju Viktorju Emanuelu in Italiji je klicala množica gromoviti: „Živio!“ Istotako so dijaki pred ruskim poslaništvom priredili viharne pozdrave Rusiji. Turško poslanitstvo je čuvala močna četa policajev, ki je zabranila, da razjarjena množica ni napadla poslanitstva. Načelnika vojaškega generalnega štaba, Fičefa, je ljudska množica na ulici viharno pozdravljala. Ljudstvo upa, da bo mobilizaciji sledila takoj tudi napoved vojske. Prvo navdušenje med ljudstvom je velikansko. Mnogo hiš v mestu so pripravili za razsvetljavo.

Položaj v Srbiji.

Iz Belgrada poročajo: Vest o splošni mobilizaciji je došla sem zelo nenadoma. Širša javnost, in sicer posebno trgovci, so bili od izjav ministrskega predsednika Pašiča pomirjeni in nihče ni mislil na take vladne odredbe in to tem manj, ker se je vse te vesti uradno do zadnjih dni zanikalo. Ne more se trditi, da bi bilo resno misleče srbsko meščanstvo za vojsko navdušeno. Vtis pa, ki ga je napravil glas o vojski, je srbske trgovce zelo potrl. Trgovski krogi upajo, da bo ostalo samo pri mobilizaciji; velika denarna škoda pa se že vidi naprej.

Avstrija meri z Ogrsko, Hrvaško ter Bosno in Hercegovino vred 676.545 kvadratnih kilometrov. Naša država je v stanu v slučaju vojske razpolagati z armado, ki šteje približno 1 milijon mož; velikih trdnjav ima naša država 11. Vseh bojnih ladij šteje sedaj Avstrija do 120.

Bolgarija meri 96.345 kvadratnih kilometrov in šteje 3.800.000 prebivalcev. Po veri se ločijo prebivalci sledeče: 79% pravoslavni kristjanov, 1% katoličkov, 19% mohamedancev, 1% judov; po narodnosti je 1/4 Bolgarov in 1/4 Turkov. Skupnega vojaštva ima Bolgarija 332.000 mož pehote in 6000 jezdecev. Topov znore Bolgarija 720. Vojaštvo je razdeljeno v 144 bataljonov, 36 stotnij s strojnimi puškami, katerih ima 144, 37 eskadronov, 18 poljskih, 18 gorskih ter 9 hauubičnih baterij.

Srbija meri 48.303 kvadratnih kilometrov in šteje 2.900.000 prebivalcev; od teh je 93% Srbov, 3% Rumuncev, 2% ciganov, 1% judov in drugih narodnosti. Po veroizpovedanju se ločijo v 99% pravoslavni kristjanov, 1/4% katoličanov. Vojna moč Srbije znaša približno 300.000 mož, črna vojska ni všteta.

Črna gora meri 9.080 kvadratnih kilometrov ter šteje 300.000 prebivalcev. Govorijo skoraj vsi svoj lastni črnogorski jezik in se odlikujejo posebno po svoji vstrajnosti in zgodovinsko znanem junaštvu. Po veroizpovedanju se ločijo v 88% pravoslavni, 6% mohamedancev in 5% katoličanov. Vojna moč Črne gore obstoji v njeni „milici“, po naše deželni armadi, ki šteje 4 divizije, 11 brigad, 56 bataljonov; skupno šteje njena vojna moč okrog 50.000 mož.

Rusija, katera meri skupaj 22.874.461 kvadratnih kilometrov, ali pa toliko kot dve tretjini Evrope. V vseh svojih pokrajinah ima Rusija okrog 140 milijonov prebivalstva, od teh je 110 milijonov Slovanov. Rusija razpolaga v slučaju vojske z armado, ki šteje 4—5 milijonov mož, 260.000 konjenikov in 6000 topov. A Rusija mora imeti svoje čete razvrščene po mnogih krajih obsežne države in ji je torej nemogoče, postaviti vso armado nasproti enemu sovražniku.

Rumunija meri 131.353 kvadratnih kilometrov, katero ozemlje poseda nad 7 milijonov ljudi, ki so večinoma Rumunci. Po veri so: 91% pravoslavni, 149 tisoč katolikov, drugi so protestanti, judi, mohamedanci itd. Vojna moč Rumunije znaša v vojskinem času do 300.000 mož, ker je podvržen vsak državljan vojaški službi.

Grška obsega z otoki vred, ki spadajo k njej, 64.759 kvadratnih kilometrov ozemlja. Prebivalstva šteje 2.600.000; poleg 225.000 Albancev pripadajo prebivalci po večini vsi h grški narodnosti; število Turkov, Italijanov in Srbov je majhno. Število katoličnov znaša 35.000, vsi drugi prebivalci pripadajo po večini grško-pravoslavni veri. Bojna moč Grške stoji na precej slabih nogah. Grška razpolaga le z armado, ki šteje 75.000 mož. Novi brambni zakon, po katerem bi štela Grška 298.000 mož vojske, še ni izpeljan.

Italija meri 295.465 kvadratnih kilometrov, prebivalstva šteje okroglo 35 milijonov duš. 99% je Italijanov; 97% vsega prebivalstva je katoliške vere. Vojska moč Italije v slučaju vojske bi bila sledeča: pehota 512.000 mož, 94.000 konjenikov, 1242 topov, milice ali deželne brambe 208.000 mož, ista 17.000 konjenikov in 366 topov, črne vojske okrog 380.000 mož. Pomisliti pa moramo, da je mnogo italijanskega vojaštva v Tripolitani in da je vsled tega bojna moč Italije zelo zmanjšana.

Turčija, in sicer evropski del, obsega 175.500 kvadratnih kilometrov; prebivalcev šteje 6.500.000. Nekaj nad polovico prebivalcev je mohamedanske vere, 1/4 pa kristjanov, 5% vsega prebivalstva je katoličanov, drugi pripadajo raznim veroizpovedanjem. — Svojo armado je dala Turčija leta 1909 po nemškem vzoreu preustrojiti, a ta preustrojba je še le v malo izpeljana. Evropska Turčija ima 3 velike armadne zборе po starem in 7 po novem bojnem ustroju. Skupna bojna moč Turčije znaša v slučaju vojske okrog 500.000 mož. Turčija je v stanu postaviti napram svojim sovražnikom nasproti armado, ki bi štela 620 bataljonov pešcev, 163 eskadronov konjenice, 186 baterij topništva in 137 strojnih pušk; to se pravi nad 450.000 pušk, 21.000 jezdecev in 1050 topov. Turčija ima le to težavo, da se njene čete ne dajo posebno hitro zbrati na kako bojno pozorišče, ker so čudno raztresene.

Branimo kmečko ime!

V vseh političnih krogih, v katerih je le količ- kaj zanimanja za kmečke zadeve, vlada že dolgo časa nevolja radi tega, ker avstrijske vlade zanemarjajo poljedelsko ministrstvo. To ministrstvo bi naj bilo voditelj kmečkoga stanu, bi naj bilo varuh kmečkih prav- vic, bi naj bilo vojskovodja proti vsem kmečkim sov- račnikom, toča avstrijski vladni krogi skrbje, da se te želje avstrijskih kmetov ne uresničijo, in kadar se za trenotek uresničijo, pa se zopet kmalu izvrši izpre- memba na slabše. Pod kršćansko-socialnim poljedel- skim ministrom dr. Ebenhochom je res za en čas po- nosno vihrala s tega ministrstva zelena zastava kmeč- kega stanu, toda kmalu je zopet izgnila. Kar pa se tekom zadnjega leta godi s tem ministrstvom, presega že vse meje dovoljenega.

Najprej lani sploh ni bilo en čas nobenega pol- jedelskega ministra, ampak je posle tega ministrstva tako bolj po strani vodil sedanji finančni minister Za- leski. Potem je prišel minister Brač, ki so ga prisilili, da je prevzel to čast, kajti čutil se je že smrtno bolne- ga. Minister Brač bi bil dober za kmeta, toda, kakor rečeno, je bil hučo bolan in je tudi, predno mu je po- teklo leto v ministrstvu, umrl. In zopet je prišlo brez- vladaže. Novega ministra niso imenovali, ampak so iz- ročili vodstvo ministrstva potrancu ministru baro- nu Heinoldu, ki pa poljedelskega ministrstva niti od zunaj ni pogledal.

Vlada je vendar uvidela, da tako dalje ne gre, in se je odločila imenovati novega poljedelskega mini- stra. Toda ni ga izbirala med kmeti ali kmečkimi strokovnjaki ali vsaj kmečkimi politikami, ampak med zaprašeniimi starimi uradniki, ki žive leto in dan sa- mo pri črnilu in papirju in le ob izletih vidijo kako kmečko kočjo. Nič ne vedo o kmečkem delu, o kmeč- kem trpljenju, o nadlogah in krizih kmečkoga stanu, ampak oni slišijo le stare hujskarije proti kmetu, ka- ko podražuje mleko, kruh, meso itd. In tem uradni- kom se naježijo mračno obrvi, kadar slišijo imenovati ime kmeta. Izmed takih uradnikov je vzet novi polje- delski minister dr. Zenker. Bil je dosedaj predsednik pri upravnem sodišču na Dunaju.

Finančni minister straši zopet z vinskimi dav- kom. Ali bo mož kakor Zenker, imel dovolj zastopno- sti, da z vso silo nastopi proti tej nevarni nakani fi- nančnega ministra? Dvomimo! Za leto 1917 se mora- jo pripraviti nove trgovinske pogodbe. Pogodbe lahko kmečki stan uničijo, pa ga tudi lahko povzdignejo. Car- ine na tuja vina se lahko odpravijo ali znižajo — naše vinogradništvo je ubito. Tuji živini se lahko do- voli neomejen uvoz in naši živiporejci so obsojeni na smrt z gladom. S carinskimi pogodbami se lahko to podraži, kar potrebuje kmet, in ono spravi ob cen- o, kar kmet prodaja. Zato pa se veletrgovci in veleobr- niki že pripravljajo na trgovinske pogodbe in novi tr- govinski minister je tem kapitalističnim krogom že ob- ljubil, da jim bo šel na roko.

Kaj pa kmetijsko ministrstvo stori z ozirom na bližajče se trgovinske pogodbe? Nič. Njegov voditelj, novi minister, je celo na sumu, da je bliže v svojem sreču kapitalistom nego kmetom, za katere se kot urad- nik na Dunaju celo življenje ni brigal.

Čast in pošteno ime kmečkoga stanu zahteva, da se tako zapostavljanje in preziranje kmečkoga stu- nu kmalu enkrat za vselej neha. V tem oziru zaupa- mo našim poslancem, da bodo storili svojo dolžnost, in smo veseli, da je dr. Korošec na shodi v Rajhen- burgu ožigosal žaljivo nastopanje nasproti kmetom ter obljubil, da bodo hrvaško-slovenski poslanci na Dun-aju izpregovorili radi tega z vlado resno besedo. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti. Kmet, na branik za svoj ugled!

Politični ogled.

— **Zmaga Hrvatov v Pulju.** V nedeljo, dne 29. septembra, se je vršila v Pulju v Istri nadomestna volitev za deželni zbor. Zmagal je hrvaški kandidat Josip Stihovič s 404 glasovi proti laškemu kandidatu Antiševiču, kateri je dobil samo 231 glasov. Ta zmaga je tem pomembnejša, ker je pri zadnji volitvi pro- drl lahon Franc. Da so naši bratje Hrvatje na obali Jadranskega morja tako močni, to je veselo znamenje za naš slovenski jug.

— **Koroški deželni zbor** je bil sklican, da je razveselil ljudstvo z zvišanjem deželnih doklad. Mesto Celovec bo plačevalo odslej 77% deželnih doklad, na deželi zunaj, kjer ni toliko debele nemške gospode, ampak slovenski in nemški kmetje, pa 90% doklad. Slovenska poslancra Grafenauer in Ellersdorfer sta govorila in glasovala proti. Povišanje doklad se je mo- ralo izvršiti, ker se učiteljem povišajo plače. Izbolj- šanje kmetijstva, ustanavljanje kmetijskih šol, regula- cija rek, zgradba cest, vse take reči se morajo dan- danes umakniti, kadar pridejo učiteljske plače na vr- sto.

— **Dunaj in Gradec.** Pri nadomestnih volitvah za občinski zastop na Dunaju so v 13. okraju Fünf- haus zmagali kršćanski socialci s 3927 glasovi proti 3686 socialnodemokraškimi. Pri volitvah za okrajni za- stop najbolj socialnodemokraškega okraja Otakring na Dunaju so zmagali kršćanski socialci na celi črti. — V Gradecu so pri občinskih volitvah iz II. razreda zmagali kandidatje, ki jih je postavil združen liberal- no-nacionalen volilni odbor. Socialni demokratje in vsenemški kandidatje so dobili le malo glasov.

— **Avstro-ogrske delegacije** še niso nikdar po- tegnile na-se toliko pozornosti nego letos, to pa zara-

di tega, ker se je v njih govorilo veliko o vojskini ne- varnosti na Balkanu. V svojem otvoritvenem govoru je slikal zunanji minister grof Berhtold položaj na Bal- kanu jako temno. Delegat Spiničič je opozarjal grofa, da se mora celemu svetu čudno zdeti, ker se zavz- ma Avstro-Ogrska za zatiranje narode v Turčiji, do- ma pa sama zatira slovanske narode na jugu. Zuna- nji minister si ni upal odgovoriti na to očitnanje. Kr- šćansko-socialni delegat Lang je očital zunanjemu mi- nistru, da govori res lepe besede, a za katoliško al- bansko plemo Malisorov si ne upa zgani z mezinem. Mohamedanski Albanci in turška vlada so začeli nam- reč nanovo preganjati albanske katolike. Turki bes- nijo, morijo katoličane in zažigajo njih hiše. Je res nezaslišano, da ima Avstrija pokroviteljstvo nad al- banskimi katoliki, a si ga ne upa izvrševati. Ogrske delegacije niso bile tako zanimive kakor avstrijske. Ogrri se čutijo pač krive, da ravnajo s Hrvati ravno tako, kakor Turki z Makedonci in Albanci.

— **Nemške stranke.** Pri nadomestni volitvi za državni zbor v Novem Jičinu je zmagal nemško-radi- kalni kandidat dr. Bodirsky, ker so ga volili tudi kr- šćanski socialci. Pri nadomestni volitvi na Dunaju, o- kraj Landstrase, je zmagal socialni demokrat Müller, ker nemški nacionalci in radikaleci niso hoteli voliti kršćansko-socialnega kandidata Prohaske. Tako je po- liitična poštenost liberalnih Nemcev. — Nekateri stre- muli med nemško-nacionalnimi poslanci v državnem zboru so si ustanovili nov klub Mladomemcev. Med njimi je tudi štajerski poslanec Einspinner.

— **Italijansko-turška vojska** traja sedaj že eno leto. Lani 27. septembra se je začela. Italijani so za- sedli sicer vse važnejše točke ob obali, v notranjost Tripolitanije in Cirenajke pa še niso daleč prišli. Ka- kor znano, so se pričela v zadnjem času v Sviaci ne- obvezna mirovna pogajanja, ki merijo v glavnem na to, da plača Italija vojno odškodnino, da pride upra- va zasedenih turških pokrajin v italijanske roke, a da ostane v verskem oziru carigrajski sultan verski po- glavar ondotnih mohamedanov. Da so se začeli Turki pogajati o miru, je vplivalo največ to, ker so zasedli Italijani nekatere važne otoke pred vhomom v Darda- nele.

Olajšave pri vojaški službi.

Po novi avstrijski brambni postavi z dne 5. ju- lija 1912 je mogoče lastnikom podedovanih, srednje- velikih kmečkih posestev ter tistim, ki imajo skrbeti za delanezmožne starše, starševih staršev, bratov in sester ali ženinih staršev, da dosežejo uvrstitev v na- domestno rezervo. Za vse novince, ki imajo podedo- vano posestvo, je meročajno, da dokažejo, da posest- vo po poklicu sami obdelujejo in da je posestvo tako veliko, da se na njem vzdržuje družina 5 oseb. Če je posestvo večje in ga tudi lastnik-novinec sam po po- klicu obdeluje, se olajšava ne doseže. Pri onih pa, ki vzdržujejo družino, pa se v postavi ozira na to, če so člani družine, za katere bi naj novinec skrbel, de- lanezmožni. V postev se jemljejo tukaj člani družine, ki so stari 65 let ali več, nadalje stalno bolne in po- habljene osebe. Novinec bo uvrščen v nadomestno re- zervo tudi, ako ima samo mater, če je ista še tudi mlajša od 65 let. Če imata oče ali mati poleg novincea tudi starejše otroke, a se dokaže, da imajo ti-le že svojo lastno družino ali pa vršijo poklice, ki jim one- mogočuje, da bi vzdrževali nezmožne člane svoje dru- žine. Za olajšavo sme prositi tudi družina, katere 5 ali več sinov je že aktivno služilo, ali pa še služi pri vojakih.

Kako se dosežejo vojaške olajšave?

Prošnje za doseg uvrstitve v nadomestno re- zervo se morajo vlagati vsako leto meseca januarja in februarja pri okrajnem glavarstvu; za letos pa, ker se prvokrat vrše nabori po novi postavi, je za letoš- nje novince čas, da vlagajo prošnje za uvrstitev v na- domestno rezervo do 31. oktobra t. l. Novinci-lastniki podedovanih posestev vložijo prošnje samo na okraj- nem glavarstvu; za one pa, ki vzdržujejo družino, pa morajo prositi oni člani družine sami, ki so za to upravičeni in podpore potrebni. Novinec sam nima v tem slučaju sam do olajšave nobene pravice, ampak le tisti, katere on vzdržuje, to so stariši, bratje in se- stre, ženini stariši itd. Tudi ti vložijo prošnjo potom okrajnega glavarstva letos do 31. oktobra, druga leta pa meseca januarja ali februarja. Kdor prošnjo pre- pozno vloži, se ista upošteva še-le drugo leto. Prošnje se morajo vladati vsako leto. Torej ne velja, da če bi bi novinec za letos dosegel olajšavo, da bi potem dru- ga leta ne vlagal več prošenj. Letošnji naborniki, ki bodo šli se te dni k naboru, lahko prošnje za olajša- vo predložijo kar naborni komisiji.

Prošnja se napravi približno sledeče: „Slavno c. kr. okrajno glavarstvo! Podpisani Jurij Maček, po- sestnik v Šmarjeti, hiš. št. 10, rojen dne 5. februarja 1891, prosim, da se me uvrsti v nadomestno rezervo. Svojo prošnjo utemeljujem s tem, da sem posestvo, če- gar lastnik sem, podedoval, kar dokazuje priložena pogodba, da posestvo po poklicu sam obdelujem in da je isto za tukajšnje krajevne razmere srednjeveliko in da so dohodki posestva le tako vsoki, da se iz njih vzdržuje 5 oseb. Kot dokaz prilagam sledeče: 1. iz- kaz o velikosti posestva, 2. davčne knjižice, 3. pogod- bo, da sem jaz posestvo podedoval, 4. izjavo in potrdi- lilo župana, da posestvo sam obdelujem in o dohod- kih posestva, 5. spričevalo, podpisano od župana in dveh občanov. V Šmarjeti, dne 18. oktobra 1912. Ju- rij Maček.“ Spričevalo ali izjavo, katero podpisše žu- pan in dva občana, ki imata sinove, sposobne za na- bor, ali ki služijo pri vojakih, mora biti od dotičnih

lastnoročno podpisano in mora podati župan še poseb- no uradno potrdilo, da so podpisali lastnoročni.

Oni člani družine, kateri prosijo za svojega čl- ana za uvrstitev v nadomestno rezervo, napravijo proš- njo približno sledeče: „Slavno c. kr. okrajno glavar- stvo! Podpisani Jakob Boštjančič, najemnik, stanuj- joč v občini Pesnica, hiš. št. 23, prosim, da se moj sin Janez Boštjančič, rojen dne 10. avgusta 1891, u- vrsti v nadomestno rezervo. Prošnjo utemeljujem s tem: Rojen sem leta 1847 in sem torej dela nezmožen ter me mora moj sin Janez Boštjančič oskrbovati; ni- mam nobenega drugega človeka, ki bi bil vezan za- me skrbeti. V dokaz prilagam: 1. družinski list, 2. iz- kaz od župana o družinskih razmerah, 3. potrdilo zdravnikovo, da sem delanezmožen. Pesnica, dne 20. oktobra 1912. Jakob Boštjančič.“ Izkaz župana mora- ta podpisati še dva občana, ki imata sinove za nabor ali pa, ki služijo pri vojakih. Prošnje se lahko vlagaj- o tudi potem občinskega urada na okrajno glavar- stvo. Župani naj gredo prošnjikom kolikor mogoče na roko.

Razne novice.

Našim naročnikom!

Z današnje številko pričujemo zadnje letošnje četrt- letje. Prosimo vse one naročniki, ki še za to četrtletje, ali pa za delj nazaj niso plačali naročnine, da nam isto še ta teden pošljejo, da se jim zamore list redno deponirati. — Red mora biti povsod! Od 1. oktobra do 31. decembra stane „Slovenski Gospodar“ samo eno krono, za celo leto pa 4 kroge. Novi naročniki, pridružite se stari „Gospodar- jevi“ armadi.

Upravništvo.

- * Godovi prihodnjega tedna:
 - 6. nedelja: 19. po Binkoštih, Rožnizenska Mati Božja.
 - 7. ponedeljek: Justina, devica.
 - 8. torek: Simeon, spoznav.
 - 9. sredo: Diomidij, škof.
 - 10. četrtek: Frančišek, Borg.
 - 11. petek: Nikazij, škof.
 - 12. sobota: Placid in tovariši.

Duhovniške spremenbe. Častiti gospod Ivan Ogulin, kaplan v Vojniku, pride v Št. Vid pri Gro- belnem; častiti gospod Venceslav Jastrobnik iz Št. Vida pri Grobelnem v Loko pri Zidanem mostu, ča- stiti gospod Mihael Grošelj iz Loke pri Zid. mostu v Dramlje.

* Na župnijo Št. Peter pod Sv. gorami je bil v torek, dne 1. oktobra, od č. g. dekana Marko Toma- žiča instaliran kot župnik č. g. Ivan Lah.

* **Iz sodne službe.** Prestavljena sta pisarniška oficijala Ivan Löske iz Šmarja pri Jelšah k okrožne- mu sodišču v Celje, in Franc Božičko iz Slov. Bistri- ce v Šmarje pri Jelšah.

* **Katoliško vseučilišče.** Iz Solnograda poročaj- o, da se bo katoliško vseučilišče v Solnogradu otvo- rilo leta 1916, ko bodo slavili 100letnico, odkar spada Solnograd k Avstriji.

Deželni zbor. V torek, dne 1. oktobra, se je zbral pod predsedstvom dr. Korošca Slovenski klub deželnozbornskih poslancev k posvetovanju, o katerem se razglašajo: Slovenski klub se je o predlogih dežel- nozbornskega kluba ustavovernih veleposestnikov, ki bi naj bili podlaga za pogajanja radi delazmožnosti deželnega zbora, skrbno in temeljito posvetoval. Splo- šno se je povdarjalo, da bi bilo delovanje deželnega zbora radi žalostnih gospodarskih razmer sicer zelo potrebno, a da predlogi večinskih strank po soglasni sodbi ne nudijo dovolj poročstva za trajno, mirno de- lovanje, in vsled tega ne morejo biti za podlago, na kateri bi se naj uspešno doseglo sporazumljenje. Ako se hočejo vsled skrbi za gospodarski in kulturni raz- voj dežele odstraniti nevdružljive razmere v deželnem zboru in v deželi, potem se morajo po mnenju Sloven- skega kluba pritegniti v krog pogajanj z večinskimi strankami in z vlado vsa pereča vprašanja. Na tako ustvarjeni podlagi so zastopniki slovenskega naroda vsak čas z veseljem pripravljeni, da se nadaljujejo pogajanja za sporazumljenje. Klub je izrekel gg. dr. Korošcu in Robiču popolno zaupanje. — Pripomnimo še, da so se storili vsi sklepi soglasno, kar najbolje osvetljuje glasove nasprotnikov, da v klubu ni edinosti in soglasja.

* **Slovensko-hrvatska vzajemnost.** Hrvaško-slo- venski Zvršilni Odbor se je sledeče sestavil: Za Kranjsko stopi v odbor poslanec dr. Krek. Zastopniki Vseslovenske Ljudske Stranke v Hrvaško-slovenskem Zvršilnem odboru so: dr. Šusteršič, dr. Krek, dr. Ko- rošec, dr. Breje in Fon. Vrhovna uprava hrvaške Stranke prava pa pošlje v Zvršilni Odbor sledeče go- spođe: dr. Mile Starčević in Cezar Akacič, iz Dalma- cijje dr. Krstelj ali dr. Drinkovič, iz Istre profesor Spinčič. Člana iz Bosne še določijo.

* **Cesarjeve besede.** V jutro 15. septembra, ko se je imela vršiti na Dunaju velikanska evharistična procesija, je vreme slabo kazalo. Cesar je — kakor navadno — vstal ob 5. uri zjutraj. Dal je povelje, naj se vrši procesija tudi v dežju! Izjavil je, da se proces- ije na vsak način udeleži. Ob ½6. uri pridejo zdrav- niki in odsvetujejo cesarju, češ, da je njegovo zdrav- je v nevarnosti. Cesar pa je odgovoril: „Na tisočkrat sem hodil na lov v mnogo slabšem vremenu, zakaj ne bi izkazal časti Vsemogočnemu?“ Vse je obmolknilo pri teh besedah, ki nam kažejo živo vero našega vla- darja. Prekrasen vzgled za vse mlačne kristjane!

* **Obhajila na evharističnem shodu.** Med evharističnim shodom je prešlo na Dunaju sv. obhajilo nad 300.000 vernikov. V frančiškanski cerkvi, kjer so imele svoje pobožnosti Slovenci, je bilo obhajanih v dneh shoda 11.000 oseb, ki so bili seveda skoro sami Slovenci. Kakor je po številu obhajanih dunajski shod prvi med dosedanjimi, tako so v tem oziru tudi Slovenci bili prvi med vsemi narodi na shodu.

* **Socialistična vera.** Znano je, da love socialisti nevedneže na svoje limance, češ, da niso proti veri. Ko so ti ubožci enkrat v njihovih rokah, jih pa obdelujejo, dokler tak zapeljanec ne zavrne vere svojih očetov. Kako deluje socialna demokracija za odpad od Boga, nam dokazuje žalosten vzgled, ki ga beremo v glasilu slovenskih socialistov. V Pulju je umrl v ondotni bolnišnici socialist Zlobec, ne da bi se bil spravil z Bogom. Socialistično glasilo piše o tem med drugim: „Tam v bolnišnici je moral občutiti poleg svojega trpljenja še trpljenje, ki so mu ga povzročile vsaki dan nune, ki strežejo bolnikom. Vsiljevale so mu znamenje (križ), ki ni bil znak njegovoga prepričanja, in silile so ga, naj se izpove božjemu namestniku, kar je sodrug Zlobec vselej odklanjal.“ Nato pa slavi v dolgem članku življenje in smrt moža, ki je zavrgel Boga. Junak, kdor se ne da spovedati ob smrtni uri, slava mu, komur katoliški duhovnik ne moli molitev na zadnji poti v večnost! To je socialistična vera! Kdor ima iskrico vesti in vere od Boga, ta bo obrnil hrbet socialističnim brezvercem in bogotajcem!

* „**Štajere**“ postaja zopet vedno bolj nesramen. Cela zadnja (39.) številka je polna samo osebnih napačkov na poštene kmete, naše poslance, duhovnike, dekleta, Orle itd. Ne enega pametnega stavka ni v celem listu. Obžalovanja vredni so ljudje, ki morajo požirati to šnopsarsko-nemčursko nesnago!

* **Proti „Svobodni šoli“** (to je proti društvu, ki hoče odstraniti v Avstriji krščanski nauk, križ in molitev iz šol) so krepko nastopili Dunajčani, zbrani v društvi „Katoliška narodna zveza“ in „Katoliško šolsko društvo“. Ti dve društvi priredita od 22. septembra do 8. oktobra na Dunaju in v okolici 40 zborovanj, kjer se obravnava stališče katoličanov proti svobodni, to je brezverski šoli. Tudi pri nas na Slovenskem se nahajajo ljudje, ki razširjajo nauke „Svobodne šole“; to so po večini liberalni učitelji. Ti sicer še niso organizirani, a vendar jih je že dovolj, ki zastrupljajo našo mladino s svojimi plitvimi svobodnimselnimi nauki.

* **Družba sv. Mohorja** šteje letos skupno 76.567 udov, za 6288 udov manj kot lani. Kar je gotovo posledica splošne draginje. Lavantinska škofija šteje 24 tisoč 345 udov, ljubljanska 28.925, goriška nadškofija 9574, krška (celovška) škofija 6091, tržaško-koprska 4805 udov. Napredovalo je število udov v tržaški, dalje v đakovski in somboteljski škofiji, v raznih avstrijskih krajih ter v Ameriki.

* **Nov armadni zbor ustanove,** kakor poročajo listi, že prihodnjo spomlad v Ljubljani. Ta bi bil po številu 17. zbor. Obenem nameravajo izvršiti nove u-trdne na istrski obali in na Južnem Tirolskem.

* **Vinska letina na Vipavskem bo,** kakor kaže, prav dobra. Prodalo se je že mnogo mošta po 34–40 kron hektoliter. Na polovico mošta oziroma grozdja je že prodanega v Dornbergu, Prvačini, na Graški in deloma na Vogerskem. Iz Dalmacije poročajo, da se tam plačuje letošnje vino po 36 do 50 vin. 1 liter.

* **Koledar za leto 1913** ima sledeče zanimivosti: Pust bo že 4. februarja, v 20. stoletju še pust ni bil tako zgodaj. Leta 2003 bo pust zopet 4. februarja. Velika noč bo leta 1913, kakor smo že poročali, 23. marca in bodo tedaj trije zapovedani prazniki. Križevno bo 1., Binkošti pa 11. maja. Leto 1913 bo torej prav zgodnje.

* **Dopust za aktivno vojaštvo.** Ministrstvo za domobranstvo je določilo, da prestopi letos vse vojaštvo, ki pride v rezervo, takoj po velikih vajah iz aktivne službe. Vojaštvo, ki služi aktivno prvo in drugo leto, dobi v času počitka, to je do 4. oktobra, dopuste do 14 dni v velikem obsegu, kateri dopusti se ne vštejejo k navašnim vojaškim dopustom.

* **Dobički bogatašev.** Lastniki sladkornih tovarn na Češkem, ki so združene v angleški banki, imajo dne 11. oktobra v Pragi svoj občni zbor. Poroča se, da ima ta družba letos zelo velike dobičke. Tovarna „Sadská“, ki je članica te družbe, bo izplačala 12% dividende, to je vsaki tisti, ki je založil svoj delež za tovarno, recimo 1000 K, dobi 125 K obresti. Tovarna Lobošice plača celo 20% takih obresti; druga tovarna sladkorja v Obori, ki ni imela lanske leto izplačati nobenega dobička, izplača letos 10% čistega preostanka. — Velik čisti dobiček tudi izkazujejo razne velike ogrske tovarne. Takozvana družba lastnikov železnih tovarn, „Nimamuray“, je imela od 1. julija 1911 do 30. junija 1912 čistega dobička 12 milijonov 600.000 K, to je za 3.300.000 K več kot prejšnje leto. Od dobička dobe delničarji izplačano dividendo po 19 odstotkov. Druga ogrska družba „Hernadtaler“ ima dobička 3.400.000 K in deli 15% ne dividende. Od kod ta dobiček? Te bogate družbe izdelujejo v svojih tovarnah železnične vagonne za državne železnice. In ker zna žid izrabljati državo, so tovarne zvišale ceno vagonov za 5%. Torej morajo ubogi ogrski davkoplačevalci pomagati kupičiti židovskim bogatašem milijonske čiste dobičke. — Ogrski ljudje imajo v Budimpešti tudi kartel paromlinarjev. V tej družbi je združenih 11 velikih ogrskih paromlinov. Večina ogrske trgovine z moko je osredotočena v tem kartelu bogatih judov. V dobi od 1. julija 1911 do 1. julija 1912 so dosegli judje v tem kartelu nič manj kot 29.135.000 K

čistega dobička, katerega so si lepo med seboj razdelili. Kako dosežejo ti judje tako velikanski dobiček? Ko je čas žetve in je žito že v žitnicah, povzročijo na zvit način, da cena žitu, ki ga še ima kmet, pade. Ko pa je kmet enkrat žito prodal, pa cene žitu in moki dan za dnevom vedno huje rastejo do prihodnje mlatitve. Zanimivo je, da socialnodemokratski listi o tem postopanju judovskih kartelov ne poročajo, ali pa le porēdkoma, pač pa se v enomer trudijo dokazati, da je kmet kriv draginje.

* **Ne tožarite se!** Splošno znano je, da se po nekaterih krajih na deželi radi pravdajo. Pravda je pa draga zabava, ki stane po navadi precej denarja. Velikanska razvada pri tej zabavi je, da si najmeta stranki za vsako malenkost odvetnika. Če ni pravnica stvar vredna morda niti pipe tobaka, odvetnika je treba poklicati na pomoč, da bo zmaga gotovejša! Cemu toliko pravdanja? Zdi se, da to leži precej v krvi našega ljudstva. Južni ljudje so živahni, radi igrajo, se jezijo in prepirajo. Če proda Slovenjegoričan sadje ali vino, Muropoljec še vrhu tega živino, Pohorec pa les in živino, Savinjan hmelj, je korajžen in se čuti „bogataša“, poroži se s kroncami v žepu, pa hajdi po „pravico“. Za zdravnika ni denarja, če zbolí žena ali otrok, za odvetnika in pravdanje mora biti, četudi gre za zdajši rep iz hleva. Pri pravdanju je pa med našim kmečkim ljudstvom razširjena še neka druga razvada. Slovenski kmet kaj rad leze v pisarno posilinskega advokata, češ, ta bo gotovo rad ugnal nasprotnika v kozji rog že zaradi narodnosti. To je velika in grda zmotā; in slovenski kmet, ki gre v nasprotno odvetniško pisarno po pravno moč, daje politično podporo hudemu nasprotniku. Zato pojdi, če se že moraš pravdati, k slovenskemu odvetniku, svojemu pristašu! Ne pravdaj se pa nikdar brez potrebe in ne delaj si nepotrebnih stroškov in skrbi!

* **Tržno poročilo.** Kartel avstro-ogrskih lastnikov tovarn za pločevino (pleh) je sklenil, da zviša ceno svojim izdelkom. Cene se baje zvišajo radi zvišanja cen pri železu. — Avstrijsko-ogrski državni papirji dan za dnevom izgubljajo svojo dnevno vrednost. Te papirje se zove na denarnem trgu „državne rente“. Zadnji čas je vrednost avstro-ogrskih državnih rent, ki imajo vsaka posamezna za-se prvotno vrednost 100 kron, padla na ceno 86 kron. Država torej izgubi pri eni sami taki vrednostni listini 14 K. Pri tej kupčiji delajo razni veliki bogataši lep dobiček. Tudi vrednost avstro-ogrskih „zlatih rent“ vedno pada. — Kartel avstrijskih tovarnarjev železa bo imel začetkom meseca oktobra glavno skupščino, na kateri se bo zopet zvišala cena železu in izdelkom železne industrije. Čeravno imajo bogati lastniki železnih tovarn 20–40% čistega dobička ia leto, vendar se ne sramujejo, neprenehoma zvišati cen železu. Za koliko se bo zdaj železo podražilo, kartel še ni izdal.

* **Za Slovensko Stražo:** Duhovniki šentlenartske dekanije zbrani na Slomškovi slavnosti pri Sv. Ani na Krembergu dne 26. septembra t. l. so v spomin Slomškove petdesetletnice po šentlenartski podružnici darovali za Slov. Stražo 50 kr. n. Č. g. župnik Zamuda 10 kron, katere je nabral povodom blagoslovljenja prenovljene hiše g. Karla Soršaka na Črešnjecu. Roman Pušcjak v Sv. Lovrencu nad Mariborom je daroval 400 obrabljenih, krasnourejenih poštnih znamk. Anica Kren v Sv. Ilju v Slov. gor. je zbrala veliko število obrabljenih znamk. Hvala!

Trije strašni umori.

Dne 14. septembra so blizu Judenburga na Gornjem Štajerskem našli mrtvo truplo brez glave. Pozneje se je dognalo, da je umorjeni konjski mešetar F. Schwarz, čegar truplo je bilo grozno razrezano. Glave pa niso mogli nikjer najti. Dolgo niso mogli izslediti morileca. Skrbnemu nasledovanju orožništva in policije pa se je končno posrečilo dognati, da je roparski morilec mesarski pomočnik Dominik Polz, rojen v Brucku na Gornjem Štajerskem, katerega sumijo, da je umoril tudi nekega moža na štajersko-ogrski meji. Polz je izginil neznano kam, kar naenkrat pa se je raznesla vest, da so pri Predingu pri Lipnici dne 24. septembra našli umorjenega živinskega prekupca Mörtha. Morilec je Mörtha ustrelil in ga oropal denarja ter to celo pri belem dnevu. Takoj se je domnevalo, da je tudi Mörtha umoril Polz. Velika četa orožnikov je zasledovala morilca, ki jim je pa pred nosom popihal iz Lipnice. Sledili so ga do Št. Ilja, kjer je pa sled izginila.

Morilec Polz je nazadnje sam padel pravici v roke. Prišel je dne 20. septembra čepoladne v občinsko pisarno v Ljutomeru nek mož, kateri je prosil tajnika, naj mu napravi delavsko knjižico za na Ogrsko. Občinskemu tajniku Kolarju se je zdel mož sumljiv in je zahteval od njega listine. Osumljenec je pokazal tajniku svoje papirje, iz katerih je ta spoznal, da ima pred seboj morilca Polza. Tajnik ga je takoj prijel in poslal po orožnike. Trije orožniki so Polza vklelili in ga odvedli na sodnijo. Polz je priznal svoje ime, a je odločno tajil, da bi pil on kriv kakega umora. Ko so Polza preiskali, so našli pri njem v posebnem zavrtku tri velike, ostro brušene nože. Denarja je imel pri sebi 47 vin.; sumi se, da je orogan denar kje skril. Polza so nato orožniki po železnici spremljali v Ljubno na Gornjem Štajerskem, kjer ga bo sodilo porotno sodišče. Glas, da je glasovit roparski morilec vjet, se je takoj raznesel na vse strani. Na vseh postajah, kjer je vlak obstal, so čakale cele množice ljudi, ki so hoteli videti morilca.

Ob 7. uri zvečer so dospeli orožniki s Polzem v Ljubno. Na postaji je čakalo veliko število razburjenega ljudstva. Orožniki so morali morilca peljati po stranski poti na sodnijo, da so se izognili razljučenim množici, ki bi bila morilca gotovo pretepla, če bi ga bila dobila v roke. Ljudje so potli šipe voza, v kate-

rem se je peljal Polz na sodnijo in so metali za vozom kamenje. S povešeno glavo je korakal nesrečni morilec v zapor. Grizla ga je gotovo vest nad strašnimi dejanji.

Novejša poročila pravijo, da Polz pred preiskovalnim sodnikom tajni, da bi bil morilec. Vendar je sodišče dobilo že toliko dokazov, ki spričujejo, da je gotovo Polz umoril Schwarz, da mu tajenje ne bo nič pomagalo.

Glede umorov v Predingu in na ogrski meji pa se vrše še natančne poizvedbe.

Mariborski okraj.

m Maribor. V soboto, dne 28. septembra, so imeli mariborski obrtniki shod radi nameravane obrtniške razstave. Po daljšem prerekanju so sklenili, da se preloži čas razstave na poznejši čas. Ob tej priliki sta po Slovincih hudo udarjala tovarnar perila, pomemčeni Čeh Havliček, in tovarnar stolov, Lierzer. Posebno zadnji se je zelo strastno zaganjal ob Slovenca, dasiravno on večino svojih stolov proda Slovincem.

m Maribor. V noči od torka na sredo je pogo-rela Badlova tovarna za usnje, ob Dravi. Požarna bramba je le z veliko težavo zabranila, da se ogenj ni razširil tudi na bližnje hiše.

m Sv. Marjeta ob Pesnici. Na kvaterno nedeljo, dne 22. t. m. zvečer se je nahajalo v gostilni g. Šiker v Močni več ljudi, največ teh, ki so se vračali od Sv. Trojice, med njimi posestnica Marija Volf iz Roperč. Ko je bila namenjena plačati, položi svojo denarnico zraven sebe na mizo ter se še pogovarja z drugimi gosti. Nato odpre listnico in na veliko začudenje jo najde prazno izvemši 4 vinarje; ko jo je pa natančneje pogledala, spozna, da ni niti njena. Ker je slučajno nekdo malo pozneje opazoval nekega, zraven nje sedečega moža, da si je dal z njeno listnico nekaj opravit, zato so primorali možje dotičnika, da je pokazal svojo denarnico, katera je bila pa od M. Wolf spoznana za njeno lastnino. V neopaženem trenutku jo je zamenjal. Gotovo ga je do te izvirne misli dovedel alkohol, ki se ga je že precej prijel, kajti do sedlej ni imel smolnatе bolezní. Od veselja nad izgubljenim, a zopet najdenim denarjem (nad 2 tisoč K) naroči M. Volf možem, pi so se zavzeli za njen denar, nekaj litrov vina. Toda, ko hoče plačati, denarnice na obče začudenje zopet ni nikjer... Kdo, kedaj in kako jo je izmaknil, do sedaj še ni dognano. Drugo jutro je bila denarnica sicer najdena pod mizo v gostilniški sobi, toda prazna! — V noči od 27. do 28. septembra je budil ljudi tužni glas zvona, ki je v polnočni uri naznanjal ogenj. Gorel je hlev posestnika in mesarja K. Železingerja v Vilkomu. Zgorela je vsa spravljena krma in 3 glave živine. — Posestniku K. Žugmanu v Vilkomu, ki mu je lansko leto upičila stre-la hlev ter mu je zgorelo 7 glav živine in skoraj ves živjež, je poginila lepa, lani shranjena kobila, vredna nad 1000 K.

m Št. Ilj v Slovenskih goricah. V nedeljo, dne 29. t. m. zvečer je povozil vlak, ki gre iz Maribora ob 6. uri 38 minut, pri postaji nasproti Venigerholcovi hiši, prevzičkarja Jan. Hauptmana iz Dobrenja. Kako je prišel pod vlak, se ne ve. Kakor pravijo, se ga je bil preveč navlekel. Pripeljal se je iz Spielfelda, okoli 7/7. uri z vlakom, ki se z onim iz Maribora križja blizu Pesnice.

m Mariborsko slovensko gledališče. V nedeljo dne 6. oktobra se uprizori v Narodnem Domu v Mariboru ob 8. uri zvečer igra „V dolini“.

Ptujski okraj.

c Ptuijske novice. Slomškova slavnost katero je pretečeno nedeljo, dne 29. septembra, priredilo Krčevinsko bralno društvo s sodelovanjem Dekliške zveze, je naravnost krasno uspela. Mnogobrojne poslušalce, ki so prihiteli ne samo iz bližnje okolice, ampak tudi od daleč: Sv. Trojice v Halozah, iz Vurberga (prišel cel pevski zbor), iz Ljutomera, Maribora itd., pozdravi č. g. Jager in podeli besedo slavnostnemu govorniku vlč. g. dr. Hohnjecu, ki nam je v kratkem, a jedernatem govoru naslikal pomen našega velikega Slomška. Rekel je med drugim: Slomškovo posmrtnico sicer obhajamo, a ne v žalosti, ampak v radosti, saj Slomšek ni umrl, on med našim ljudstvom še živi, in dal Bog, da živi tudi zanaprej. Svoje delo je naslonil na odločno versko podlago, zaradi tega je toliko dosegel, toliko dobrega storil. Ostanimo zvesti njegovim načelom, je izvajal govornik, varujmo in ogibajmo se neznačajne, pijane nemškutarije, ki ubija ljudstvo v vsakem oziru, kakor nam to žalostno dejstvo spričuje posebno Koroška. Glasno odobravanje je žel g. govornik za svoje krasne besede. Poč vdstvom našega neutrudljivo delavnega pevovodje gosp. Frasa nam je domači pevski zbor zapel več krasnih Slomškovih pesmi, diletannte pa so nam uprizorili Slomškovo igro: „Nekdaj in sedaj“ (delo veleč gđč. E. Razlag), ki je uspela v vsakem oziru izborno. Vsi so igrali izvrstno, posebno pa so se odlikovali: gg. Kristof, Šentjure (ki je sodeloval s celo družino), gospičini Potrč (obe), tudi Orli so se imenito postavili; pastirček Štefek se je tako spretno sulkal, da smo ga občudovali. Gđč. E. Razlag najprisrčneje čestitamom na prireditvi in uprizoritvi te krasne igre. Pri prosti zabavi je nastopil vurberški pevski zbor s krasnimi pesmimi; po šaljivem nagovoru mladenke Frančiške Vraz iz Cerovca se je nabralo za Slovensko Stražo 14 K 50 vin. Omeniti še moramo vrtlo mladenko Viktorijo Ribič, ki je prinesla iz Ljutomera pozdrave in

korajžno nastopala, da je bilo veselje jo poslušati. — To je bila prava Slomšekova slavnost; dal Bog, da duh velikega Slomškega prešine vsakega Slovenca!

p Ptujška okolica. Umrla je v sredo, dne 25. septembra, pridna hčerka Alojzija iz velespoštovane katoliško-narodne rodbine Ribičeve v Krčevini. Vrli oče je zidarski delovodja in že večletni odbornik krčevinskega Bralnega društva. Rajno je zadela srčna kap dne 16. avgusta. Deseti dan je zopet začela govoriti; prvo besedo, ki jo je zopet izpregovorila, je bila: „Jezus“. Bila je večkrat prevedena s sv. zakramenti. Pogreb je bil v soboto, dne 28. septembra. Sprevođa se je udeležilo mnogo ljudstva s tremi čč. gg. domačimi kaplani. Ob grobu je govoril slovo č. g. Lucij Selinšek.

p Sv. Marko niže Ptuja. Dne 21. t. m. so pogegnili iz Drave mrtvo truplo nepoznanega utopljenca, ki je, sočeč po dolgi obleki, spadal k boljšim stanovom. Lice je bilo že razjeđeno, žepi pa obrnjeni in izpraznjeni. — Dne 22. t. m., to je v nedeljo ravno pred začetkom večernice, je v bližini cerkve začelo goreti poslopje Vincencija Forštneriča, po domače Kofandovi. Užgal je 6leten otrok. Nevarnost za vas, celo za cerkev je bila velika, pa ki sreči je vlekel veter na polje. Ljudje so prestrašeni vrli iz cerkve in pomagali gasiti. Na licu mesta je bila izvanredno hitro bukovska požarna bramba, ki je bila slučajno naprošena od posestnika Lovrenca Ljubeca v Novi vesi, da pride k njemu napraviti vajo in mu izërpa vodo iz studenca, v katerega mu je vrgel nek zlobnež crknjeno mačko in tako napravil vodo nevžitno. Tudi Novoveščani so bili kmalu na mestu s svojo brizgalno, ki pač zaradi starosti in neokretnosti ni več sposobna za gašenje. Značiti, da si markovska občina tudi počasi omisli bolj novodobno in porabno brizgalno.

p Sv. Bolfenk pri Središču. Takega pozdrava še nismo nikdar slišali, kakor smo ga pretečeno nedeljo od dveh liberalnih fantov. Nek mlečnozobi liberalni fant se je razkorajčil s cigareto v ustih pred cerkvenimi vrati. Ko zagleda svojega liberalnega tovariša, ga nagovori z besedami: „Abidijere mohamet!“ In tovariš mu odgovori: „Serbus alah veliki.“ Tako so se menda pozdravljali pri pokojnem društvu „Z. N. M.“

p Svetinje. „Narodni List“ št. 37 z dne 12. septembra piše pod zaglavjem „Iz ormoškega okraja“ to-le: „Čudnega prijatelja ima slovenska društvena opekarna križevska v osebi g. župnika Bratuška iz Svetinj. Mučil se je zastopnik opekarne v naši okolici ter se je oglasil tudi pri g. župniku. Temu je označil posestnike, kateri so „liberalni“ ter mu naročil, naj teh ne obiše.“ Izjavljam, da se ni nikdar oglasil pri meni zastopnik slovenske društvene opekarne, da mu torej nisem mogel označiti posestnike, kateri so „liberalni“, niti mu naročiti, naj teh ne obiše. Gosp. dopisnik „Narodnega Lista“ iz Svetinj bi gotovo rad vse druge dopisnike prekosil v laži in izlegel jubilejno laž, kateri je objubljena nagrada. — Bratušek, župnik.

p Središče. Dne 12. septembra je umrla vzgledna družbenica Marijine družbe in članica Dekliške zveze, Alojzija Goršič. Bilo je vrlo verno slovensko dekletje, priijubljena pri vseh. Sušica jo je spravila v prerani grob. Pogreb, ki se je vršil v soboto, dne 14. septembra, je bil zelo lep. Naši vrli Orli so nesli rajno Lojziko k zadnjemu počitku, za kar jim bo di izrečena hvala.

p Središče. V dopisu št. 37. „Nar. Lista“ in „Sloge“ se pač ni spoznala resnica, katero je tako imenitno popravil g. — z ozirom na dopis v 35. številki „Slov. Gospodarja“. V svojem popravku pravite, da jaz takrat nisem nič vedela o kamenu in o grizku. G. dopisnik, to ni res! Jaz sem vam že takrat povedala, da je dotični šolar vrgel najprej kamen čez streho, potem pa ogrizek na dvorišče. Če se vam to zdi otročja razposajenost, pa pustiva to. Res je tudi, kar pa mislim, da ni razposajenost, da me je nazval s „sovo“, kar nisem slišala samo jaz, da mi je dal dvakrat to ime. Potrdijo vam priče. Res je, da tega vam nisem omenila, ker sem radi razburjenja pozabila. Kar pa mi očitajte, da sem šolarje nazvala s „tolovaji“, mi ne boste vi radi tega očitali neolike in tudi ne prečpisovali, da bi ne smela nič reči, če mi otroci nalašče delajo ter se mi samo zato pred okno nastavlajo, da bi jaz kaj rekla. Tukaj sem bila jaz prej kot Sokoli in ostanem menja tudi dalje kot oni. — Središče, dne 20. septembra 1912. — Alojzija Klobučar.

Hum pri Ormožu. V soboto, dne 21. septembra, je umrl tukaj posestnik in lastnik kamnoloma, Štefan Dogša. Naj v miru počiva!

p Sv. Tomaž pri Ormožu. Na naše upravništvo je prišlo obširno pismo našega naročnika, iz katerega povzamemo sledeče: Poštar Škrlec, vodja liberalne posojilnice, mi je poslal sklep načelstva, vsled katerega bi moral vplačati kot posojilojemalec za vsakih 500 K delež po 10 K, kakor tudi za vsakih začenših 500 K, torej kdor ima že dotedaj 1500 K posojila, mora vplačati 30 K za deleže. Vsi, ki smo to vabilo dobili, se vprašujemo: Kaj to pomeni? Ali hoče Škrlec s tem pomnožiti hranilne vloge ali posojila? Ali je to v korist ljudstva? Ali so očka Rajfajzen spremeni-li svojja načela? Mogoče jim je žal, da so priporočali male deleže samo po 2 K. Bržkone pa želi Škrlec več dobička. Škrlec, ali je to potrebno? Ti se itak bogatiš in mi ubogi, zadolženi trpini pa naj zalagamo v tujo korist in naj si ta denar izposojujemo, kakor nam svetuješ. Bili so časi, ko je bilo pri Sv. Tomažu vse ene misli in bi še sedaj bilo, ko bi ne bilo liberalno-

slogaške strankarije. Sam pravi, da mora držati s stranko političnega strankarja, ki mu je do izboljšanja poštne službe pomogel! Ali naj mi v tem za njim capljamo? Škrlec, ki si bil pri naši stranki, smo ti zaupali vsi, a sedaj, ko si se odtujil in začel svojo stranko, se ne strinjamo s teboj. Ne zaupamo tebi in ne v obresti, ki nam jih za deleže obljubljaš. Slabo se sliši, da morajo stranke, ki se nočejo s teboj prepirati, svoje vloge iz tvoje posojilnice dati iztožiti. „Klerikalni“ groši ti dišijo, samo naši nazori ne. Mi farani želimo, da se vrne isti mir kakor je bil poprej v fari, s teboj, Škrlec, pa bomo še več govorili. Posojila pa ti bomo raje vrnili, kakor pa bi deleže vplačevali.

p Ormož. V soboto, dne 28. septembra, je tukaj umrl okrajni zdravnik dr. Oroslav Kristan, star šele 46 let. Rajni je bil zaveđen Slovenec. Pogreb se je vršil dne 1. oktobra, N. v m. p.!

p Sv. Tomaž pri Ormožu. Tukajšnja Mladeniška zveza priredi v nedeljo, dne 6. oktobra po večernicah v domači šoli igre „Prepirljiva sosed“ in „Tihotapci“ in „Rdeči nosovi“. Vabimo tudi uljudno sosedo. **p Dornava.** Podružnica Slovenske Straže priredi v nedeljo dne 6. oktobra veselico z občinim zborom ob vsakem vremenu v gostilni g. Herga ob 3. uri popoldne. Na sporedu: Pozdravi in razni drugi govori, slavnostni govor drž. posl. Mih. Brenčiča, seja, občini zbor, volitev odbora, slučajnosti (telovadba Orlov z godbo), prosta zabava s šaljivo pošto itd. — V Stražine vrste dne 6. oktobra v Dornavo!

p Središče. Telovadni odsek Orel in Dekliška zveza imata v nedeljo dne 6. oktobra svoj redni mesečni sestanek v prostorih gosp. Dogša.

Ljutomerski okraj.

I Sv. Križ pri Ljutomeru. Naši liberalci zavija-jo in očitajo v svojih časopisih duhovnikom zbirco. Bi bil pa ti, Ljubi Borečan, malo drugače študiral in bi bil že tudi dosegel zavidano zbirco. Potem ti seveda ne bi trebalo loviti takih „muh“, kakor je „začasno uradovanje“ v križevski opekarni. Dalje ti je znano, da potrebujejo duhovniki zbirco tudi zato, da morejo ustanovljati in vzdrževati razne dobrodelne zavode in ustanove, v katerih jedo klerikalni kruh celo liberalni dijaki in brez katerih bi marsikateri izmed njih ostal celo svoje življenje — kravji pastir. Kaj ne, prijatelj? Vidite, liberalci, kako lahko delo imamo z vašimi dopisniki!

I Sv. Križ na Murskem polju. Pri nas se razširja dosedanja širazredna ljudska šola v Grazrednici. Zmagalo je pri tem kljub mnogim oviram kmečko stališče, da se namreč potrebni šesti razred naredi iz stanovanja g. nadučitelja, ki si je itak že pred nekaj časom postavil lastno hišo. Tudi dosedaj premajhni drugi razred se razširi in drugo potrebno oskrbi. U-pajmo, da je na ta način za mnogo časa izpodletelo onim gospodom, ki so nam hoteli naprtiti novo šolo. Za novo učiteljico pride domačinka gđe. Anica Ostrčeva iz Bunčan.

I Gornja Radgona. V nedeljo, dne 29. septembra, se je vršila na vrtu g. Kampuša Slomšekova slavnost, katero je priredila naša Dekliška zveza. Udeležba sicer ni bila povsem povoljna, zlasti smo jih pogrešali mnogo, kateri bi se te prireditve lahko udeležili, toda izvršila se je slavnost v polno zadovoljnost vseh navzočih. Napovedanih tamburašev ni bilo! Domači kaplan č. g. Luskar nam je v svojem slavnostnem govoru naslikal Slomškega kot učitelja mladine in njegovo veliko ljubezen do mladine ter nam pripravil čitanje Slomškovih knjig. Dekleta so nato uprizorila dve igri: „Slomšku ob 50letnici njegove smrti“ in pa „Marijin otrok“. Vmes so se vršile deklaracije in pe-le Slomškoveske pesmi. Sto prireditvijo so tudi naša zavedna dekleta proslavila spomin nesmrtnega Slomškega.

I Gor. Radgona. Dne 27. septembra je bila baje sklicana seja gornjeradgonskega okrajnega šolskega sveta, h kateri so bili povabljeni le bivši učeje? Ali je to res? Ali e. kr. okrajno glavarstvo v Ljutomeru ne ve, da je e. kr. ministrstvo potrdilo z dne 4. avgusta t. l. nove učeje? Z Bouvardom bomo morali govoriti glasneje.

I Iz ščavnškega dola. Pretečeni petek sem imel opravke pri okrajni sodnji v Gornji Radgoni. Na hod-niku najdem sključeno staro ženico. Stokala in jokala je ter prišla k sodnji iskat pomoči. Tožila je, kako njen mož ž njo hudo ravna, da jo zdaj na stare dni suva in tepe; in ko ponoči prihaja pijan domov, jo v postelji z vodo poliva, zemljišče razproda brez nje-nje volje itd. Na vprašanje, kdo je ta žena, se mi po-ve, da je to žena odličnega posilinca v našem o-kraju. Tako daleč je torej prišlo z diko naših liberalnih nemškutarjev!

I Kmet. podružnica Sv. Jurij ob Ščavnici priredi v nedeljo dne 6. oktobra v Ivanjcih (gostilna Slogovič) slavnostno gospodarsko zborovanje. Dnevni red: Slavna izročitev diplome za priznanje od Kmetijske družbe g. županu Antonu Trstenjaku, predavane agr. inž. g. Zidenška, naša vinoreja in sadjereja v letošnjem letu, poroča predsednik, naročila. Pred zborovanjem odb. seja podružnice.

I Sv. Jurij ob Ščavnici. Tukajšnje bralno društvo in podružnica Slovenske Straže priredita v nedeljo, dne 6. oktobra ob vsakem vremenu skupno veliko slavnost v prid Slov. Straži. S slavnostjo je združen tudi mladeniški shod. Spored se vrši približno tako-le: Zjutraj ob pol 10. uri cerkveni govor, govori veleč. g. dr. Hohnjec, ob 10. uri slovesna sv. maša potem takoj mladeniško zborovanje v društvenih prostorih. Popoldne po večernicah ravno tam Slomšekova slavnost, govori, petje, deklaracije, gled igra itd. Natančni spored še pride. Prosta zabava v novi gostilni g. Lasbaherja.

Slovenjgraški okraj.

s Št. Peter na Kronski gori. Zopet smo imeli svojega poslanca med seboj. Po rani sv. maši se nas je zbralo lepo število v cerkveni hiši. Shod je vodil veleposestnik g. Širnik. Poslanec dr. Karl Verstovšek poroča o delovanju ljudske zbornice in označi po-gajanja za deželni zbor. Navzoči volilci so se pritože-

vali o mnogih važnih zadevah, radi šole, radi zajca, radi postajališče za potujoče rokodelce itd. Predsednik Širnik se zahvali g. poslancu za delovanje in poroči-lo in izrazi v imenu vseh zaupanje.

s Št. Janž pri Dravogradu. V gostilni g. Časa se je vršil v nedeljo shod S. K. Z. Shodu je predse-doval ugledni posestnik g. Bart. Državni poslanec dr. Verstovšek poča poročilo o delovanju ljudske zbornice in povdarja glede deželnega zbora, da skoro ni u-panja na delamoznost. Gospod župan Werdnig, bivši protikandidat iz Otiškega brega, se zahvali za poro-čilo in povdarja, da poslancu popolnoma zaupa. Gosp. nadučitelj Alt opozarja poslancu na občinske ceste, na kar poda dr. Verstovšek pojasnila. Govorilo se je še o drugih važnih zadevah in informiralo poslancu.

s Škaie. Bralno društvo v Skaloh priredi v nedeljo dne 6. okt. Slomškov slavnost. Na sporedu so govori, petje in deklaracije. Dekleta uprizorijo igro „Prisiljen stan je zaničevan“.

s Sv. Andraž pri Velenju. V nedeljo, dne 6. okt. bra se vrši tukaj veselica Izobraževalnega društva in Mladeniške zveze. Na sporedu sta igri „Krcmar pri zvitem rogu“ in „Čašica kave“, petje in prosta zabava. Veselica se vrši ob vsakem vremenu. Začetek ob 3. uri popoldne.

Konjiški okraj.

k Konjice. V vasi Perovce imajo vrli posestni-ki lepo hvalevredno navado, da imajo v hiši na mizi „Slovenskega Gospodarja“, da vsak, ki vstopi, lahko hitro spozna, kakšnega mišljenja so prebivalci. Čast jim! Tako je prav: v vsaki hiši bodi kakor vsakdanji kruh na mizi tudi „Slovenski Gospodar“ kot izpričevalo vernega slovenskega hišnega gospodarja. Zraven pa še tudi kak „Bogoljub“, „Naš Dom“, „Glasnik“ itd.

k Sv. Duh-Loče. Pri nas se je ustanovil pevski zbor, ki je prvokrat nastopil dne 23. septembra ter svojo nalogo izvrstno rešil. Le naprej, slovenska pe-sem naj prerodi naš krasen kraj tudi v naroden kraj!

k Grušovje. Pri volitvi župana je dne 29. sep-tembra bil izvoljen za župana naš dosedajni župan g. Anton Pučnik. Prvi svetovalec je g. Flis Franc na Dobrovi, drugi pa g. Anton Brglez v Spodnjem Grušovju.

k Tepanje pri Konjicah. Ti, prijatelj, ki si po-ročal „Štajercu“ o res žalostnih posledicah pogubo-nosnega plesa v Juhartovi gostilni, si se zmotil, ko si pisal, da je tistim trem divjakom in tistim trem raz-pitim sestram kriva njihov činov politika, katero duhovniki uganjajo. Gotovo jih ti dobro ne poznaš; kajti jaz, ki vse te osebe dobro poznam, še nisem nik-dar nobenega videl niti nikoli o nobenem slišal, da bi bil kje pri kakem društvu ali zborovanju; sploh ni-kjer ga ni blizu, kjer bi slutil, da ima poleg ali vsaj blizu kakšen duhovnik kaj posla. Pač pa jih najdemo na vseh nasprotnih potih, kjer pogubljajo sebe in s svojimi vzglledi tudi še druge. Gotova resnica je, da na taka pota jih čestita duhovščina ne navaja; vedi, da ti, katere zovesi „divjake“, ne grede niti ob nede-ljah v cerkev, še manj pa potem radovoljno pridejo h kakemu političnemu sestanku. Kako bi potem mogla biti duhovščina ali politika kriva tej podivjanosti? Res škoda za take fante! Našo požrtvovalno duhovščino pa javno prosim, naj vabi in zbira našo neizkušeno mladino, pred vsem fante, pod varno katoliško okri-lje, kjer jih naj skrbno vzgaja v verskem oziru, tako tudi obenem poučuje na narodnem polju. Da pa du-hovščini to težko nalogo in dolžnost tu ali tam vsaj nekoliko olajšamo, bomo že doma dečke od zgodnje mladosti vodili vstrajno po poti pobožnosti, da bodete nam tako vzgajili mnogo blagih mladeničev. Življenje in delovanje naših fantov bo posledje vse drugo, kakor je bilo dozdaj. In bolj ko bodo duhovnike s „ptujsko cunjjo“ na eni strani črnili, tem bolj jim bomo vdani in naklonjeni. To obljublja v imenu vseh poštenih mož — kmet iz Tepanj.

k Konjice. Dekliška zveza bo imela tokrat še le 13. oktobra mesečno zborovanje.

Celjski okraj.

c Celje. Gostilno „Städt Graz“ na Graški cesti je kupil na licitaciji trgovec Robert Riehl za 99.999 K. — V ponedeljek, dne 30. septembra, je tukaj umrla 24letna Matilda Bajde, soproga jetniškega nadpaznika. Bila je jetična. Zapušča dvoje malih otročičev. Naj v miru počiva!

c Hmelj. Promet na hmeljskem trgu v Žatecu je bil tudi zadnje dni zelo živahen. Na dan se je proda-lo po 1000 bal. Kupci vedno povprašujejo najbolj za srednjim hmeljem, katerega se tudi vsak dan več pri-pelje na trg. Srednje vrste so v ceni napredovale za 5—6 K. Precej se je povpraševalo tudi za slabjšim hmeljem, posebno so segali za njim kupci, ki pošilja-jo hmelj v tujino, vendar se ta vrsta ni dobila pod 120 K. Kot kupci so nastopile zopet razne pivovarne in preprodajalci v naši in iz drugih držav. Plačevalo se je po sledečem ključu: slabi hmelj 120—130 K, 150 do 138 K za srednji in 140—154 K za srednjedober in prima za 50 kg. Nekaj najboljšega hmelja se je pro-dalo celo po 160 K. Promet s tujim hmeljem je bil ži-vahnjši kot prejšnji teden, plačevalo se ga je po 110 do 130 K. Zaloga tujega hmelja je na tukajšnjem trgu zelo majhna. Položaj na trgu je zelo trden, cene na-predujejo. Kupčija s hmeljem na deželi je zelo živah-na. Zastopniki pivovarň plačujejo hmelj po 120—150 kron. Mnogi hmeljarji čakajo s prodajo, ker upajo na še boljše cene.

c Ponikva. Dne 26. septembra se je oblekla Po-nikva v pražnjo obleko. Vkljub neugodnemu vremenu je prihajalo od vseh strani ljudstvo: Marijine družbe z zastavami, mladeniči, možje, duhovniki in svetni ve-

Ijaki. Ob 10. uri je bil prenovljeni božji hram napolnjen do zadnjega kotička. Po slovesnem rekviemu, ki ga je imel g. dekan šmarski, je stopil na leco poničkovski rojak g. župnik Zdošek, ki je ob kratkem razložil življenjepis velikega škofa Slomška, kar je ljudstvo poslušalo z velikim zanimanjem. Po dokončanem slovesnem opravilu nas je sprejel pod svoje košate veje starodavni oreh, kjer je bil pred 100 leti odklikovan pri javni skušnji dvanajstletni Slomšek. Gospod dekan šmarski pristržno pozdravi vso, gotovo do 2000 duš broječo množico, in da besedo gospodu Janezu Kalanu iz Ljubljane. Tamburaški zbor in peveci pod vodstvom g. kaplana Ašiča so otvorili slovesnost na prostem. Prav primerno je bilo, da se je na starodavni orjaški oreh, kjer se je vršila pred 100 leti ljudsko-šolska skušnja in kjer se je izkazal takrat mali Tonček, da se je ob tem slavju pribilaplošča s skromnim napisom: „Pod tem orehom je bil odklikovan 12letni A. M. Slomšek ob javni skušnji. Postavljeno ob 100-letnici te skušnje in ob 50letnici njegove smrti.“ — Malčki iz Ponikve in mladeniči so po slavnostnem govoru deklamovali nekaj pesmic, ki jih je zložil rajni škof Anton Slomšek. Nato je zapel pevski zbor še nekaj Slomškovih, na kar je bila lepo uspela slovesnost zaključena.

c Vransko. Tukaj sta se poročila dne 28. septembra g. D. Arnold Pernat in gđe. Ema Šentak. Na mnoga leta!

c Braslovce. Pretekli mesec smo tukaj pokopali pridnega gospodarja Jakoba Bošnaka v 92. letu starosti; očeta daleč okoli znanega in od vseh dobrih ljudi spoštovanega mladeniča Matija Bošnaka. Svetila rajnemu vrlemu možu večna luč!

c Vransko. Tukaj so imeli dne 15. avgusta Sokoli svojo veselico in so nemoteno korakali po trgu. Dne 18. avgusta so pa imeli izlet Orli iz St. Jurja ob Taboru na Vransko h gospodu Lukmanu. Ko so se vračali zvečer mirno domov, so jih napadli liberalni pritiklavci s kamenjem, da so s tem pokazali svojo oliko. Dne 1. septembra je bil na „Čreti“ velik mladinski shod, ki je bil kljub slabemu vremenu mnogoštevilno obiskan. Tukaj v trgu si je pa v neki gostilni „nekdo“, ki se še šteje pod trg, pa jo že čisto po gornjansko zavija, brusil jezik, rekoč: „Ku bi se ni naturagal in ku bi tok deš na šou, bi vziu an cipe, pa bi šov za Čreto, pa bi tiste vosle prav fejst nadru.“ Očka le počasi, da se ne prehitite. Z Bogom!

c Sv. Miklavž nad Laškim. Katoliška izobraževalno in gospodarsko društvo je napravilo v nedeljo, dne 22. septembra, Slomškovo slavnost. Slavnostni govornik č. g. domači župnik Ivan Zakošek nam je v teh besedah razložil življenje in delovanje Slomškovo. Škof Slomšek so še par tednov pred smrtjo tukaj birmovali. Dekleta so pod vodstvom gospodične Minke Zakošek predstavljala lepo igro: „Dve materi“, katera je zelo dobro izpadla.

c Laško. Na zadnjem (Matevževem) sejmju v Laškem so tuji kupci pokupili zelo mnogo živine. Posebno lahko so prodali kmetje težke vole muricodolske pasme. Plačevalo se je po 88—100 K za 100 kg žive teže. Po južni železnici se je odposlalo 205 glav goveje živine, in sicer: v Gradec 33, v Zagrad v Istri 8, v Wildon 39, v Stolice na Češkem 32, v Lipnico 11, v Nezamislivce na Moravskem 32, v Nimgrad na Češkem 24, v Olešano na Češkem 10, v Zlabinovo na Moravskem 6, v Lojč 10 glav. Večina težkih volov je bila pokupljena od čeških sladkornih tovarn za nadaljno pitanje. Skupno se je na ta sejem prigralo 810 glav goveje živine. Prihodnji sejem se vrši dne 11. novembra (na Martinovo).

c Celje. Društvo za varstvo in oskrbovanje otrok v celjskem sodnem okraju ima svoj občini zbor dne 20. oktobra t. l. ob pol tretji uri popoldne pri „Belem volu“. Na vspeh: običajna poročila. Po občnem zboru priredi društvo veliko tombolo, ki bo vsakega udeleženca kar najbolj zadovoljila z najrazličnejšimi dragocenimi dobitki.

c Gotovlje. Veselico in vinsko trgatve priredi dne 13. oktobra ob 6. uri zvečer Požarna bramba v prostorih g. Ivana Kač.

c Zalec. Izobraževalno društvo ima v nedeljo 6. oktobra ob pol 4. uri popoldne pri g. Nidorferju v Vrbljah Slomškovo slavnost. Slavnostni govornik pride iz Maribora. Na vspeh: deklamacije in igra „Kazen ne izostane“!

c Motnik. Naše kat. slov. izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 6. oktobra ob 3. uri pop. predstavo. Na vspeh: deklamacija „Naš čolnic otmimo“ in igra „Trije tički“, burka v dveh dejanjih. Igra se bo ponavljala tudi v nedeljo, dne 13. oktobra ob 3. uri popoldne po ravno istem vspehu.

Brežiški okraj.

b Brežice. Pri cerkveni Slomškovi slovesnosti brežiške dekanije dne 26. septembra, je o velikem škofu zelo lepo pridigoval č. g. župnik Šoba iz Zdol. Skoro vsa dekanjska duhovščina je bila zbrana okrog svojega dekana, ki je izvršil sv. opravilo.

b Brežice. Kaj se mi je pri naši nedeljski Slomškovi slovesnosti najbolj dopadlo? Nič nisem bil zadovoljen s pičlo udeležbo, kajti želel bi si bil sedeti magari tudi v gneči pri tako lepi prireditvi. Skrb za vinograde pač morda malo izpričuje, toda zelo malo, nemarnost ali brezbriznost pa nič! Po slavnostnem govoru je bila že kaj zanimiva poklonitev male in velike mladine pred Slomškom, zlasti pa še krasna živina podoba na koncu. Mešani zbor Izobraževalnega društva ter izborni pevec-solist, ki je blagohotno sodeloval, sta nam dala slišati kaj lepih, novih pesmi. Živahno je postalo vse posebno ob srečolovu. Toda naše igralke so se nam še-le postavile v igri: „Prislišen stan je zaničevan“; par vlog so igrale že mojestersko! Bilo je dovolj smeha, pa tudi uprav Slomškov zlat nauk je zvenel iz igre. Skratka: Izobraževalno društvo in podružnica Slovenske Straže sta lahko ponosna na tako dostojno proslavo Slomška!

b Rajhenburg. Trboveljska premogokopna družba in dve drugi družbi za iskanje premoga so skrbi-

no na delu, da bi med Rajhenburgom, Sevnico in Kozjem našli nove podzemeljske plasti rjavega in črnega premoga. Bajse so te družbe z vrtnanjem do globočine 200 metrov dosegle lepe uspehe ter so se našle po nekod po 18 metrov debele plasti izvrstnega premoga.

b Rajhenburg. V novi kaplaniji se je dne 29. t. m. vršilo zborovanje Slovenske kmečke zveze. Predsedoval je g. župan Dular. O sedanjem položaju v domači in avstrijski politiki je poročal državni poslanec g. dr. Korošec. Opisoval je, kako se povsod dela na to, da se vzame kmetu ugled in vpliv. Kmečka zveza je poslala v deželni in državni zbor tudi kmete, toda po liberalnih in štajercijanskih listih se ravno ti poslanci najnesramneje napadajo. Obstrukcija v dež. zboru zasleduje razven narodnih pred vsem gospodarske pridobitve spodnještajerskih kmetov, a liberalci in nemškutarji so najhujši nasprotniki te obstrukcije. V državnem zboru je večina liberalna in zato ni čudo, da se vedno zaganjajo v kmeta ter ga slikajo n. pr. celo kot oduhuha, ker noče svoje živine prodajati zastoj. Tudi sedanja vlada kmetu ni prijazna, kar je pokazala z imenovanjem Zenkerja poljedelskim ministrom. Mož ni imel celo življenje nič opraviti s kmetijstvom, sedel je le po pisarnah ter se bavil s pravnimi zadevami, hodil je pota meščanske politike in sedaj postane naenkrat najvišji varuh kmečkih koristi v Avstriji. Bati se je, da bo sedaj prodril finančni minister z vinskim davkom, kajti Zenker kot Čeh in star uradnik niti ne pozna težkega položaja našega vinogradništva. Čevljarja se ne sili, naj opravlja ključavničarsko delo, tako bi se tudi juridičnega uradnika, ki je predsedal celo svoje življenje v pisarnah, ne smelo postaviti naenkrat za voditelja kmetijskega stanu. Hochenburger je naša nesreča v narodnih stvarih, sedaj smo dobili tudi v gospodarskih rečeh nesrečnega Zenkerja. Veleobrtn in veletrgovina se že pripravljata na trgovinske pogodbe 1. 1917, trgovinsko ministrstvo jima gre na roko, storili se boče gotovo vse, da bodo carinski nastavki za kapitalistične kroge ugodni, nam pa dajejo v tako resnih časih za poljedelske ministre može kakor je Zenker. Toda hrvaško-slovenski poslanci ne bomo mirno prenašali teh udarcev. Ze marsikatero bridko smo naredili sedanji vladi in večini. Tudi v jeseni bomo nemara morali začeti z veselo vojsko proti vsem našim sovražnikom, da branimo naše narodne in kmečke koristi. Govor državnega poslanca je bil sprejet z velikim odobravanjem. Na predlog č. g. svetovaleca in župnika Cerjaka se je izreкло hrvaško-slovenskim poslancem zaupanje; obenem so se pozvali poslanci, da odločno branijo naš kmečki narod v postavočajnih zastopih.

Najnovejša.

Državni zbor je sklican za 22. oktobra k zasedanju, da izvoli delegacije.

Požar. Nocoj ponoči je pogorel umetni paromlin trgovca Marksa v Lajtersbergu pri Mariboru.

Iz Križevcev nam poročajo: Dne 2. oktobra smo tukaj obrali brajde belega grozdja in nekaj izabele. Mož je imel proti vsemu pričakovanju 15 stopinj sladkorja. Vinogradniki Ljutomerskih gorč, nikar ne obupajte, ker imate ob Terezijinem pričakovati najmanj 18—18 stopinj, zlasti če bo vreme ugodno. Ne preneglite se pri cenah!

Gornja Radgona. V poklon velemožu A. M. Slomšku ob 50letnici je daroval za Slov. Stražo g. Janez Pecl 8 K. Živio!

Pred vojsko na Balkanu.

Turčija izjavlja, da bi bila voljna razposlati svoje mobilizirane čete, ako storijo to prej Bolgarija, Srbija in Grška, kajti njej da ni do vojske. Od svojih pokrajin pa ne bo Turčija nobene darovala, niti dovolila toliko samostojnosti, da bi v istini ne bile nič več odvisne od Turčije. Da spremeni način svojega vladanja v Makedoniji in Albaniji, o tem je Turčija pripravljena, se razgovarjati z velikimi državami.

V Bolgariji je vojno razpoloženje trajno in veliko. Nihče ne veruje, da bi se mogel obdržati mir. Zdad ali nikdar, si mislijo Bolgari, ko gledajo preko mej v Makedonijo. Na Srbskem pa navdušenje ni več tako veliko. Ze se izraža bojazen, da bodo dobili glavni plen po vojski Bolgari, ker so najmočnejši.

Velevlasti bodo še enkrat poskusile storiti odločen korak, da se ohrani mir. V Carigradu in pri mobiliziranih državah bodo strogo zahtevale, da zopet odpustijo pod orožje poklicano vojaštvo. Uspeh bo od tega odvisen, kake grožnje imajo velevlasti na razpolago in ali bodo te grožnje kaj vplivale ali ne. Čudno vlogo igra ruski poslanik Hartwig v Belgradu. Imel je pri mobiliziranju glavno besedo, a Rusija še vedno zadržuje, da tuči ona ne želi vojske. Bolgarija baje izjavlja na vsako posredovanje, da ji je voliti med vojsko s Turčijo ali notranjim bojem, tako zelo je ljudstvo že zavzeto za vojsko.

Rusija zadržuje, da njeno delno mobiliziranje na nemški in avstrijski meji nima nobenega sovražnega namena, ker je bilo že dolgo prej namenjeno.

V Bolgariji so šli dne 1. oktobra socialni demokratje pred carjevo stanovanje ter kričali proti vojski. Drugo ljudstvo je za vojsko, Prišlo je do spopadov in policija je morala poseči vmes. Nad Zofijo in celo Bolgarsko je proglašeno obsedno stanje.

V avstrijskih delegacijah je izjavil vojni minister Aufenberg, da je Avstrija že vse potrebno poskrbela za varstvo svojih mej na Balkanu. Mi imamo 5., 7., 12., 15. in 16. armadni zbor popolnjeni na ojačeno mirovno stanje in izvršene so vse vojaške varnostne priprave. V političnih krogih se zadržuje, da se bo

vršil prihodnje dni pod cesarjevimi predsedstvom maršalski svet, ki se ga udeležijo merodajni državniki in vojaški činitelji, pred vsemi pa oba domobrantska ministra in šef generalnega štaba.

Bolgari, bodisi častniki ali drugi vojaki, ki živijo izven Bolgarije, so se morali te dni nemudoma vrniti v domovino. V večerajšnjih vlakih se je peljalo po južni železnici na Bolgarsko iz Dunaja, Gradca in drugih mest vaečeje število mladih Bolgarov. Tudi iz Maribora se je odpeljalo sinoči 14 Bolgarov domov, da gredo na vojsko zoper Turka.

Listi so sinoči poročali, da so balkanske državi ce že izročile Turčiji takozvani „ultimatum“, to pomeni zahtevano, združeno z napovedjo vojske; a kakor je posneta iz najnovejših poročil, je bila ta vest prenegljena. Balkanske državi ce zahtevajo za Makedonijo, Staro Srbijo, Novi Bazar, Epir in Tesalijo samostojno upravo.

Več balkanskih držav je hotelo najeti v Parizu posojilo za vojsko, pa francoski denarni zavodi so njihove prošnje odbili, ker je francoska vlada izjavila, da ne dopušča, da bi se s francoskim denarjem podpirala vojska. Bolgarija baje že ima zbranih 80 milijonov rubljev vojnega zaklada. Druge državi ce stoje v tem oziru na slabšem, povsod manjka denarja za vojsko.

Včeraj, dne 2. oktobra, je prišlo na srbsko-turški meji med Srbi in Turki do več manjših spopadov. Srbi so uničili več turških stražnic in mostov. Tudi o Bolgariih se je poročalo, da so že na več krajih prekoračili mejo, kar pa današnja poročila zanikajo.

Bolgarski in črnogorski kralj bosta sama vodila svoji vojni, Grška je odločila za svojega vrhovnega poveljnika princa Konštatina, srbski vrhovni vojni poveljnik pa bo baje general Putnik. Turški armadi bodo poveljevali trije generali: vrhovni poveljnik bo general Abdullah-paša, šefket Torgut-paša bo poveljeval četam ob Dardanelah, Ibrahim Fethy-paša pa bo poveljnik prvega armadnega zbora.

Turški ministrski svet je sklenil, da ne ustreže želji Srbov, ki zahtevajo, da se ali dovoli prevoz srbskega vojnega materiala, ali pa se to pošlje nazaj na Francosko, od koder se je poslalo. Srbom torej ne prstostaja nič drugega, nego staviti na novo to zahtevano kot zahtvo ali pa neposredno napovedati vojsko. Da Srbi Turkom nočejo nič ostati na dolgu, se vidi iz tega, da so zaplenili pri Belgradu 15 vagonov srebriva, ki je bilo poslano iz Francoskega na Turško.

Tako se razmere na Balkanu z naglimi koraki razvijajo proti neizogibni vojski. Združene albanske države so že, kakor se poroča, Turčiji poslale svojo zahtvo za samoupravo Makedonije, Stare Srbije, Sandžaka, Epira in Tesalije. Turčija je na to odgovorila s tem, da je odredila splošno mobilizacijo svoje armade.

Evropske velevlasti še vedno posredujejo, da bi preprečile vojsko; toda to upanje je od dne do dne manjše. Toliko pa so se baje sporazumele med seboj, da se ne bodo vtikale v balkansko vojsko, temveč jo bodo omejile samo na balkanske države. V tem oziru sta baje tudi tisti državi, ki prideta najbolj v poštev, Avstrija in Rusija, edini med seboj.

Kar se tiče naše Avstrije, ki ima braniti na Balkanu velike koristi, se pošteno trudi za mir in vsled tega daje tudi dober vzgled. Tupatan so že vzletele v zrak vesti, kakor da že Avstrija mobilizira; vojni minister Aufenberg pa je včeraj v delegaciji odločno zatrjeval, da to ni res, samo dva južna armadna kora se nahajata v ojačenem mirovnem stanju. Naša armada ima, kakor je izjavil vojni minister v avstrijski delegaciji, dva nač vse dragocena zaklada: prvi so naši častniki. Na svetu jih ni bolj vestnih in požrtvovalnih oficirjev, kot so v naši armadi. Drugi zaklad pa je naše moštvo, kateremu ni najti primera. Najsi pride od severa ali juga, od vzhoda ali zahoda, kateremu koli narodu pripada, povsod ista vstrajnost in neumornost.

Kje se bo vojska začela? Ker je Bolgarska najmočnejša nasprotnica Turčije, se bo ta potrudila in požurila, da največji del svoje vojne sile vrže proti Bolgarom. Ze sedaj ima pri Adrianoplu zbranih nad 50.000 mož, kojih število narašča vsak dan in bo kmalu doseglo število 200.000 vojakov. Ker je Adrianopol oddaljen od bolgarske meje samo kakih 30 kilometrov ter pelje tukaj dobra cesta, je v tem velika nevarnost za Bolgare. Ti bodo skušali na vsak način prehiteti Turke s tem, da marširajo proti Adrianoplu. Tako je dolina reke Marice najbrž tisto torišče, kjer se bo izvršil prvi boj, če ne odločilni spopad med turško in bolgarsko armado.

Ostale države, Srbija, Črna gora in Grška se bodo vsaka od svoje strani trudile prodirati proti turškemu ozemlju in tako slabiti in manjšati turško vojno silo proti Bolgarski.

Poročilo o sejmju pitane živine v Gradcu dne 24. septembra 1912.

Prignalo se je 990 volov, 366 bikov, 540 krav in 14 telet. Skupaj 1410. Cena za 100 kg žive teže: lepi pitani voli 103 do 112 K, srednje debeli 94 do 100 K, suhi 88 do 92 K, bik 76—100 kron, lepe pitane krave 80—92 K, srednje debele 66—78 K, suhe 52—64 kron. Izvozilo se je na Gornje Štajersko 62, na Tirolsko 52, na Nižje Avstrijsko 31, na Češko 410, na Moravsko 33 in na Nemško 54 kom. Tendenco: Na ta sejem se je prigralo 206 komadov več kot prejšnji teden. Cene za biko in krave naraščajo.

Poročilo o sejmju zaklane živine dne 27. septembra 1912 v Gradcu.

Pripeljalo se je 448 telet in 1024 prašičev. Med tednom pa 164 telet 1260 prašičev. Skupaj 612 telet 2284 prašičev. Cene za 100 kg mrtve teže: Zaklana teleta po kakovosti 124—138 kron. Zaklani prašiči po kakovosti 154—160 kron in ovce po kakovosti 80—110 kron. Prignalo se je 51 telet in 647 prašičev manj kakor prejšnji teden. Cene trdne, promet miren.

500 kron!

Vam plačam, če Vam moje sredstvo „Rias mazilo“ v treh dneh ne odpravi brez bolečin kurjih oči, stiskov in vkoreninjene trde kože. Cena 1 lončka z jamstvenim pismom 1 K. Kemy Kaschau 1, Postfach 12/76. Ogrsko.

Vikjega štabnega zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

olje za sluh

odstrani hitro in temeljito nastalo gluho, tečenje iz ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano. Steklenica stane K 4.— z navodilom o uporabi. Dobiva se samo v lekarni Apoteke „zur goldenen Sonne“ Gradec, Jakeminplatz 24. 168

Drože (kvas)

iz vinskega cveta

zajamčeno čiste, brez vsakega drugega dodatka, prodaja in razpošilja od 3 kg naprej, ceneje od vsake konkurence

tovarna vinskega cveta in drož
1052 v Račjem, Štajersko.

Kilne pase,

z ali brez peresa, trebušne obveze, suspensorije, podlage za ploske noge, berglje, pokončne držaje in druge varstvene stroje za telesne poškodbe po zdravniškem predpisu, nadalje umetne noge in roke izdeluje po nizki ceni staroznana trdka

Fr. Podgoršek, bandažist in ro-
kavičar, Maribor
Burggasse 7. Zaloga vseh gumi-specialitet
885

in predmetov za potrebo bolnikov. Solidna postržba.

sl im 120/24575

V lastnem interesu zahtevajo gospodinje pri nakupu izrečno: pravi Franck z kavnim mlinčkom. Zelo se svetuje, da se takoj pripravimo, če li ponujeni nam zaboječek ali zavojček tudi resnično nosi „kavni mlinček“ kot jamstvo pristne kakovosti. — Tovarna v Zagrebu.

V korist je vsakemu

in si prihrani veliko denarja, če kupuje vse kar rabi v slovenski trgovini

J. N. Šoštaric : Maribor
Gosposka ulica šte. 5.

Ker dobi samo pri tej trdki najboljše blago za moske in ženske obleke, vsakovrstno platno za rjuhe in drugo perilo, druk, saten, cefir, zgotovljene obleke, srajce za moske, ženske in dečke, velika izbira kravat, ovratnikov, nogavic, dežnikov, naramnic itd. 823

Cene veliko nižje kakor drugod.

Veletrgovina s špecerijo
in z deželnimi pridelki

Anton Kolenc Celje

Graška ulica št. 22.

Na debele! Na krakih!

Prazen je izgovor da se mora blago kupovati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim špecerijskim blagom, tako da zamore popolnoma nstoreti zahtevam cenj. gospodov trgovcev proti vsaki konkurenci, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poskusom in prosim za mnogobrojen obisk. Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim voščene kakor tudi druge vrste sveč ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke, kakor: oves, pšenico, suhe gobe, fižol, seno, orehe, vinski kamen itd., sploh vse po najvišjih dnevnih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vrste ter petrolejske in druge soče.

Cenjenim kmetovalcem naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena zanesljive kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domačo deteljo, travo, ter čebulček, fižol in krompir za saditi, bel, rumen ali rožem. Za krmljenje živine pa imam v zalogi riževno moko in otrobe v ceni od 9 do 15 K per 100 kg.

Poštna naročila se izvršujejo z obratno pošto.

Kmetje hmeljarji!

Dve sušilnici za hmelj sta na prodaj. Obe sta srednje velikosti, torej pripravni za hmeljarje, ki pridelajo do 15 stotov hmelja.

Sedaj, ko je hmeljski čas za leto 1912 minil, sta na prodaj zelo po ceni (prihodnje leto, tik pred novo hmeljsko sezijo, bi bile namreč dražje).

Preskrbite si dobro sušilnico za mali denar pravočasno, da nam prihodnje leto ne bo treba nabaviti si nove in drage sušilnice.

1041 Več se izve v kolodvorski restavraciji v Zalcu.

in modne tkanine za gospe
in gospe pripravna izvozna
hiša.

SUKNA PROKOP SKORKOVSKY IN SIN
v Humpolcu na Češkem.

Vzemi na prešuje franko.
Zelo zmerne cene. Na željo
bošom dati tukaj izgotoviti
gospodske obleke. 185

CEFIRE

Lastna tovarna
ur v Svici

1887

Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastoj

1912

Fr. Čuden, Ljubljana

Delniška glavica 8
milionov kron.

Podružnica**Ljubljanske kreditne banke**

v Celju

Rezervni zaklad
800.000 kron.

sprejema **vloge** na vložne
knjižice in jih obrestuje po
od dne vloge do dne dviga
brez vsacega odbitka.

4 1/2 %

**Vloge na tekoči račun
obrestuje najkulantneje.**

Poslano.

Priznana najboljši brzoparilnik za parjenje in kuhanje vsakovrstne živalske hrane, ter za izkuhanje perila je gotovo brezdvomno najnovejši sistem „ALFA“ brzoparilnik, kojega izdeluje svetovno znana družba „Alfa Separator“ na Dunaju.

V dokaz zgoranji trditvi služijo mnogo-številna zahvalna in priznalna pisma, ki se nahajajo v tovarniški pisarni vsakomur v upogled.

Kakor vsaka dobra stvar je tudi brzoparilnik „ALFA“ dobil v zadnjem času nasprotnike in to v osehah zastopnikov raznih tujih tvrdk, kateri neutemeljeno grajajo „ALFA“ brzoparilnike z namenom, živinorejce odvrniti od nabave istih.

Po Slovenskem Štajerju se je razširila govorica, kakor da bi družba „Alfa Separator“ sploh svoje tovarne ne imela, ter „ALFA“ brzoparilnike od drugod naroča.

Pri priliki zadnjega evharističnega kongresa na Dunaju, se je podpisani v spremstvu več kmetovalcev Savinjske in Šaleške doline osebno prepričal, da poseduje družba „Alfa Separator“ lastno tovarno, v kateri se izdelujejo brzoparilniki najrazličnejših velikosti, iz najboljše, nepreganjlive tvarine na najboljši in najnovejši način, temveč izdeluje se tudi raznovrstna kuhinjska in mlečna posoda iz pocinkovane, jeklene ploščevine.

Kdor hoče pri sedanjih draginji štediti na času in denarju, naj torej ne zamudi prilike do 15. t. m. si naročiti brzoparilnik pri družbi: „Alfa Separator“, Dunaj XII., Wienerbergstr. 31, ker v tem času je dala družba jako ugodne plačilne pogoje. Natančneje pojasnila daje podpisani

Št. Peter v Sav. dol., dne 1. oktobra 1912.

Aloziji Terglav, župan in dež. poslanec.

Razglas.

Iz deželnih drevesnic v Gleisdorfu, Brucku ob Muri in v Celju se bodo oddale štajerskim kmetovalcem v jeseni leta 1912 oziroma spomladi 1912 sledeče vrste jabolk in hrušek, skupaj 50.000 komadov drevesc.

Od teh se bodo oddalo tri četrtine kmečkim posestnikom po znižani ceni po 70 vin. komad in ostala četrtina nekmečkim posestnikom po tržni ceni 1 K 20 vin. komad, izvzemši zavitek in voznino.

Naročila sprejema deželni odbor. Naročilu se pridene potrdilo občine, da je prošnjik kmečki posestnik v občini. Če se rabijo drevesca za jesensko sajenje, se mora to v naročilu posebej omeniti in naročilo poslati vsaj do 15. oktobra 1912. Prošnjije se bodo sprejemale, dokler bo kaj zaloge kakor za jesensko tako tudi za spomladno sajenje takoj po objavi tega oznanila in se bodo reševale po vrsti, kakor dojdejo.

Več kakor 120 komadov eden posestnik ne dobi in je dotični dolžan, ta drevesca vsaditi na svojem lastnem posestvu.

Drevesca se oddajajo samo proti takojšnjemu plačilu. Če je ene ali druge vrste zmanjkalo, se nadomesti z njej najbližjo vrsto in naročilec lahko to vrsto sprejme ali pa odkloni.

Če se nadomestne vrste ne sprejme, se mora ista ebratno odpovedati.

Drevesca naj naročilec, če le mogoče, eesbno prevzamejo ali pa, če se pošljejo po železnici, takoj po prejemu skrbno pregledajo.

Pritožbe se naj takoj pošljejo na vodstvo drevesnice. Na poznejše pritožbe se ne bo oziralo.

Seznamek drevesc

jabolk in hrušek, ki se bodo oddajale v sadni dobi 1912/13 iz deželnih drevesnic:

Št.	I. Jabolke	a) v Gleisdorfu			b) v Brucku			c) v Celju		
		Visoko deblo	Na pol vis. deblo	pritlikavo drevje	Visoko deblo	Na pol vis. deblo	pritlikavo drevje	Visoko deblo	Na pol vis. deblo	pritlikavo drevje
1	Štajerski mošanci	8630	58	—	390	30	—	5165	50	—
2	Vel. renski bobovec	2405	40	—	750	50	—	5170	—	—
3	Ananas rajnete	160	4	125	—	—	—	228	—	—
4	Baumanova reneta	314	7	38	200	116	33	1330	132	96
5	Damason reneta	30	—	3	—	—	—	1924	80	—
6	Kanada reneta	30	—	3	—	—	—	712	—	—
7	Belefleur rumeni	70	2	60	—	—	—	243	—	106
8	Astrachan beli	3	—	5	20	55	13	—	—	—
9	Šarlamski	45	—	30	250	70	65	210	—	—
10	Gravensteiner	45	—	25	400	70	120	—	—	—
11	Prestolonaslednik Rudolf	320	—	30	—	—	—	—	—	—
12	Kardinal plemenasti	175	—	—	100	200	—	596	—	—
13	London pepinek	150	—	65	—	—	—	571	—	86
14	Ribstonov pepin	—	—	—	770	100	10	720	—	—
15	Schöner od Boskoopa	75	—	15	—	—	—	655	—	—
16	Hagloe Grab	10	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Lesnika rudeča	570	12	—	770	20	—	—	—	—
18	Huberjeva mošna jaboljka	308	—	—	—	—	—	306	—	—
19	Danziger jaboljko (Kantapfel)	—	—	—	100	50	13	—	—	—
20	Plemenito jaboljko (rumeno)	—	—	—	200	100	12	—	—	—
21	Landsberška reneta	—	—	—	450	290	56	—	—	—
22	Zimska zlata parmena	—	—	—	150	180	15	—	—	—
23	Jaboljka „Prinz“	—	—	—	90	—	—	—	—	—
24	Poletna rumena reneta	—	—	—	120	—	—	—	—	—
25	Rudeči jesenski kalvil	—	—	—	40	—	—	—	—	—
26	Šampanska reneta	—	—	—	—	—	—	227	—	—
27	Renski zakrivljeni steblovník	1665	10	—	—	—	—	95	64	—
II. Hruške										
1	Dielova maslenka	17	3	70	80	10	135	243	—	112
2	Postrovka	—	4	15	—	—	—	—	—	—
3	Dobra Louisa iz Avranches	8	10	75	116	25	135	—	—	111
4	Hardenpontova maslenka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Josipina Mecheln	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Liegeljeva maslenka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Olivier de Serres	—	15	—	—	—	—	241	—	56
8	Pastorka	3	5	10	40	30	10	257	—	—
9	Salcburgerica	—	8	—	37	23	23	—	—	17
10	Šterkmanova maslenka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Zimska dehantska hruška	—	20	60	—	—	—	—	—	—
12	Jelenka	95	10	—	110	30	—	—	—	—
13	Weilerjeva mošna hruška	480	90	—	490	50	—	910	—	—
14	Wiliamova kristijanka	—	—	—	27	—	13	—	—	—
15	Boskovka podolgasta	—	—	—	100	15	10	—	—	—
16	Tepka	—	—	—	—	—	—	200	—	—
17	Štajerska mošnica	70	15	—	—	—	—	—	—	—
18	Rudeča hribovka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj		15-678	298	644	5800	1514	663	20003	326	584

Razven teh se bo oddalo po znižanih cenah 380 komadov orehovitih visokih drevesc, 170 pritlikovitih breskev in 70 pritlikovitih marelic iz drevesnice v Celju in 1850 komadov črešnjevih in 570 komadov višnjevih visokih in srednje visokih debel iz deželne drevesnice v Brucku.

Gradeč, dne 3. septembra 1912.

Od štajerskega deželnega odbora.

Prva

Lajtersperška opekarna pri Mariboru ob D.

prodaja svoje izkušene, kotačaste in trpežne **glinaste izdelke**, po slede h cenah in pod naslednjimi pogoji:

Strojna opeka za zid po K 28.—

Zarezna opeka (Stadler in Steinbr.) I. vrste po K 65.—, II. vrste po K 55.—

Bobrasta zarezna opeka I. vrste po K 45.—, II. vrste po K 35.—

Stisnjena zarezna opeka (Wienerberger) I. vrste po K 75.—, II. vrste po K 65.—

za tisoč komadov od opekarnje. V mestni okoliš z voznino vred, Maribor, glavni kolodvor, ali postaja Pehnica za telefon 18.

strešno opeko 5 K za tisoč komadov višje. Telefon 18.

Lastnik: Franc Derwuschek, mestni stavbeni mojster v Leiterspergu pošta Maribor.

Štefan Kaufman

trgovina z železnino v Radgoni

priporoča svojo veliko zalogo v lepo pozlačenih nagrobnih križev po jako nizki ceni. 601

Silv. Fontana ml. Maribor Tegettheffova cesta

kupuje in izmenja vse deželne pridelke po najvišjih cenah. 1016

Serravallovo železnato kina-vino

Higien. razstava Dunaj 1906: Državna odlikovanje: lika in častni diplom k zlati kolajni. Krepilno sredstvo za slabotne, malokrvne in rekonalvente. Povzroča voljo do jedi, utrjuje živce in popravi kri. Isboren okus. Nad 7000 zdravnikiških spričeval.

I. Serravallo, c. kr. dvorni dobavitelj Trieste-Barcola.

Kupi se v lekarnah v steklenicah po pol litra á K 2.60 in po 1 liter á K 4.80.

Zadružna šola

v Ljubljani izobrazuje v zadružnih in trgovskih vedah. Traja 6 zimskih mesecev od srede oktobra do prihodnje Velike noči.

Sprejemajo se kmečki mladeniči, ki so dovršili ljudsko šolo in so stari najmanj 16 let.

Vposlajte krstni list, zadnje šolske izpričevalo in K 5.— vpisnine do 16. oktobra t. m. na

ravnateljstvo Slov. trgoveške šole v Ljubljani. 1083

Sukno

za moške in volneno za ženske obleke
83 zadnje mede, razpošilja najceneje
Jugoslavanska razpošiljalna
R. Stornecelj v Celju št. 300.
Vzorce in cenik čez tiseč stvari z slikami poštne prosto.

Spekulacijski nakup!

Graščinsko posestvo s parkom, travniki in stavbenimi prostori v napredujočem mestu Primorske v najlepši legi se proda. Cena 140.000 kron; natančneje pri upravitelstvu „Slov. Gospodarja“. 984

Ne pozabite

Volno, sukno (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,

Maribor.

Grajski trg. 1083a. Burgplatz.

Prepričajte se!

Ne zamenjajte!

Iz celega sveta.

Kam zabrede pijanec? Oče Zupančič iz Prečne na Dolenjskem pri Novem mestu je zapustil sinu Francetu nad 40.000 K vredno posestvo. France Zupančič se je nato oženil in priženil z dobro gospodinjino Marijo Cesar vredi tudi nekaj dote. Začel pa je prebogosto zahajati v Novo mesto in zaostajati po gostilnah. Vinski bratci so ga kmalu spoznali. Spoznal se je tudi z kartami in tako je zabredel v dolgove, kateri so vedno bolj rastle. Studilo se mu je delo in zato je oddal posestvo ženi. Ta se je mučila z osmimi otroci noč in dan, da bi ohranila domačijo, mož pa je le pil in pil. Prišli so pa upniki in zahtevali plačilo dolgov. Tako je prišlo, da bi bilo imelo biti posestvo dne 27. septembra cenjeno. To pa možu Francetu ni bilo všeč in je začel zato prodajati in sekati les po gozdu, in ker so se upniki zbalali, da jim na ta način ne bo nič ostalo, so dali oba Zupančiča pri okrožnem sodišču zapreti.

Velika avtomobilska nesreča. Princ Parmški ranjen. Med Neukirchom in Dunajskim Novim mestom je zadel samodreč, v katerem sta se vozila princa Feliks in Rene Parmški z izvoščkom. Princu Reneju je bilo zlomljeno rebro, tudi voznik je ranjen. Stanje princa Reneja je nevarno.

Potres v Makedoniji. V Radevištu in Končani se je zemlja dvakrat močno stresla. Poškodovanih je več hiš.

Po 30. letih združeni. Pred 30. leti je prišla v Ameriko ogrska družina, z imenom Neustadt. Nekaj dni pozneje se je izgubil 9letni sinček na cesti in oblast ga je izročila društvu za varstvo otrok. Vse poizvedovanje po starših je ostalo brezuspešno. Ker se za dečka ni nihče oglašil, so ga izročili neki družini Farmer v Minnesoti. Tam je preživel Oger svoja mlada leta in ker je bil zelo marljiv in nadarjen, je hitro napredoval. Z 21 leti je bil že nadzornik ljudskih šol v Minnesoti. Pozneje je bil poklican na državno vseučilišče, kjer je deloval do zadnjega časa. Sedaj je načelnik večjega urada v Novem Jorku. Profesor Farmer je vedno iskal svojo družino, a vsi poizkusi so ostali brezuspešni, dokler mu slučaj ni pripomogel do uspeha. Nedavno se je udeležil profesor Farmer neke priredbe v kavarni „Boulevard“. Tam je napeljal pogovor na dogodke pred 30 leti in slučaj je hotel, da njegov sosed ni le spoznal družine, temveč da je bil celo daljni sorodnik. V Peekskill, kamor se je profesor prihodnji dan peljal, je našel svojo sestro, prihodnji dan pa je objel svojo mater, ki je, telegrafično pozvana, prišla v Peekskill. Tudi drugi bratje in sestre so v Ameriki, batere so takoj obvestili o čudovitem slučaju. Na zahvalni dan bo srečno združena družina praznovala v Cincinnatiju, kjer stanuje ena sest'ra, veliko slavje, kojega se udeleži cela družina Neustadt.

1 kg in 26 dkg težak krompir. V Kompu na Goriškem in njegovi okolici se je letos krompir posebno dobro obnesel. Neki posestnik je našel med svojim krompirjem enega, ki je tehtal 1 kg in 26 dkg.

Železniške nesreče. Iz Bruslja poročajo, da je na kolodvoru v Marbehanu trčil osební vlak v tovornega, pri čemer je bilo na mestu mrtvih več oseb, 30 pa jih je težko poškodovanih. Kaj je povzročilo nesrečo, še ni znano. — Železniška nesreča pri Dittonu na Angleškem je zahtevala 16 žrtev. Več oseb pa je težko ranjenih in bodo imele poškodbe trajne posledice. V naročju neke mrtve mlade matere so našli še živega dojenčka, ki je spal na materinih prsih in je bil

popolnoma nepoškodovan. Več oseb je bilo ožganih, da jih ne morejo spoznati. Nekateri angleški listi trdijo, da je nesrečo povzročil strojevodja. Vlak je imel namreč nekoliko zamude, katero je hotel strojevodja s hitrejšo vožnjo izravnati.

Pozdrav s Tripolisa. V Iseri v Gornji Italiji so vjeli lastovko, ki je imela navezan na nogi majhen listič, na katerem pošilja laški vojak s Tripolisa pozdrave svojem v Gornji Italiji. Čuden slučaj je, da je priletela lastovka res prav blizu vojakove domovine, kjer so jo slučajno vjeli.

Nova iznajdba za preprečenje železniških nesreč. V malem pomorskem pristanišču Watchet na Angleškem so nedavno strokovnjaki preizkušali iznajdbo, ki naj bi preprečila, da ne zadeneta dva vlaka skupaj. Najbolj zanimiv del iznajdbe je električna naprava na lokomotivi, ki jo imenuje iznajditelj A. R. Angus iz Avstralije „električne možgane“. S pomočjo te naprave določijo lokomotiva popolnoma sama, ali je prosta ali brez nevarnosti proga, po kateri vozi. Če ni, se oglasi takoj parna piščal, ki, ako bi strojevodja preslišal ta glas, izpusti naprava samopar in pritegne zavore. Poizkusi so se vršili na progi „West Somerset Mineral Railway“ z dvema velikima lokomotivama. Izpustili so obe lokomotivi na epi in isti progi, drugo proti drugi. Strojevodji sta skočila pravčasno z lokomotiv, predno bi se imeli zadeti skupaj z vso močjo. Ko sta privozili lokomotivi v progo vzdani napravi, se je oglašila parna piščal, na kar sta pričela stroja voziti počasneje in se končno ustavila. Stroj je primeroma enostaven in obstoji iz večjega števila na progi med tračnicami vdelanih posebnih tračnic, ki so v zvezi z električno žico. V lokomotivo je vdelana neke vrste priprava, ki je v zvezi z malo električno silo in ki omogoči zavoro, kakor hitro pride v zvezo s posebnimi tračnicami. Na neprosto progi prično potom te priprave parne piščalke žvižgati in kmalu nato, po stiku s prihodnjo tračnico, tudi delovite zavore na lokomotivi. Iznajditelj zatrjuje, da se bodo z uvedbo te iznajdbe zmanjšali obratni stroški na železnicah, ker ne bo treba drugih signalov, in da bo celo pri nepazljivosti osebja in neugodnih vremenskih razmerah nemogoče, da bi zadela dva vlaka skupaj. — Če bo le res?

Za kaj porabljajo stare časnike na Kitajskem. List „National Review“, ki izhaja v Šangaju, prinaša zanimivo statistiko o uvozu starih časnikov na Kitajsko. Leta 1911. je bilo uvoženih nad 1918 ton starih evropskih časnikov v vrednosti 292.360 mark. Kitajci cenijo papir evropskih časnikov bolj nego svojih ter ga uporabljajo kot tapete v svojih hišah. Naš evropski časniški papir je posebno trden in brani stenice iz zidu, ki so velika nadlega po kitajskih hišah. Papir rabijo tudi za spodnjo obleko po zimi.

Ako vojak izstopi iz vrste pred carjem. Ob priliki, ko je ruski car pregledoval vojaške čete v Moskvi, je kar naenkrat stopil iz vrste neki vojak, hoteč podati carju neko prošnjo. Oficirji so mu to zabranili in car je bil jako prestrašen. Hitro so vojaka aretirali in gnali v zapor. Rači tega dogodka so bili potem karani od polkovnika do korporala pri dotičnem oddelku, kjer je bil vojak. Car pa je potem uvaževal prošnjo onega vojaka; dobil pa je tudi vojak 30 dni zapora.

Žalosten dogodek pred poroko. V madžarski vasi Decse blizu Arada se je imel poročiti posestnik Fauver. Drug Ivan Djever, ki je vodil nevesto v cerkev, je pred cerkvijo ustrelil parkrat v zrak po starem madžarskem običaju. Ko je ustrelil tretjič, hotel je popraviti revolver ter popravil tako, da je zadel že

svojih dragih. Marsikje je bilo slovo silno težko, saj v teh nevarnih časih pač nikdo ne ve, se li še sploh kdaj vrne.

Malomarno, brez vsake žalosti, je odhajal Lovro. Odkar je odšla Režika, se ni sploh za nobeno stvar več veliko zanimal.

Ker je bil bistre glave, natančno slušen in točen v vseh stvareh, je pri vojakih dobro napredoval ter že drugo leto svoje službe postal desetnik.

Doma pa je med tem stari Dobnikar spopal lepe načrte, kako poišče sinu, ko se vrne, bogato nevesto, kajti bil je prepričan, da je pri tem glavna stvar pač le toliko mu ljubljeni denar.

IV. Usodepolni dan, — dan strahu in groze.

„Zdaj puško v dlán, in moč ob stran,
Napotil je krvavi dan,
Ura! u boj besneč“.

Gregoričič.

Marsikak krvavi boj je že pretresal tekom stoletij osrčje starodavne Avstrije, a se morda nikdar še ni pokazal tako v vsej svoji grozoti, kakor v zadnji nesrečni vojski med Avstrijo in Prusijo. Kakor dva silna velikana, stali ste si gori na severu dve mogočni armadi nasproti; 230.000 Avstrijcev je stalo nasproti 280.000 mož pruske armade. Ves svet je nestrpno čakal izida te grozne igre, kakoršnih je svet še malo videl.

V dolini med trdnjavama Joževo in Kraljevi Gradec se je utaborila avstrijska armada. Na nekem griču, približno v sredini bojnega polja, se je nahajala dalekovična, lična kapelica, ki je bila pri ondarih prebivalcih v veliki časti, ter jim obenem služila za zanesljivega vremenskega preroka. Vsako jutro so bile oči prebivalcev obrnjene v njo; čim bolj se je svetlikalo nje snežno-belo zidovje, tem lepšega vremena je bilo pričakovati. Pri tej kapeli, od koder je bil obsežen razgled po bojišču, se je nastanil vrhovni vojski poveljnik feldcajmajster vitez Benedek s svojim štabom.

nina v srce. Nevesta je strgala s sebe obleko in zbežala kot nora od svatov proč. Strelca so zaprli.

Krvava svatba. V Melkahao na portugalsko-španski meji je nastal na svatbi nekega posestnika prepir, ki se je končal s strašnim pretepom. 5 svatov je ostalo na mestu mrtvih, 20 pa so težko ranjenih odpeljali deloma v bolnišnice deloma domov. Med težko ranjenimi je tudi več žensk. Tudi ženin in nevesta sta dobila znatne poškodbe.

Zlati rudnik. Mlad mož je kupil hišico z majhnim vrtom, kjer je hotel pridelati vso zelenjavo, katero bi potreboval doma. Prišel je kopati na vrtu in bil zelo presenečen, ko je po polurnem delu našel zlatnik. S podvojenimi močmi je nadaljeval z delom. Črez nekaj časa je našel par srebrnikov, med njimi tudi cel tolar. „Za Boga svetega!“ je vzkliknil, „to je pa zlat rudnik.“ Z vso silo je kopal naprej. Po obrazu mu je lil pot in že ga je pričel boleti križ. Tako ni moglo iti dalje. Vzravnal se je in v istem trenutku je začutil, da je nekaj mrzlega zdrsnilo po njegovih bedrih. Takoj je spoznal resnico. V njegovem hlačenem žepu je bila velika luknja in novci so se skozi njo zmuzali na tla.

Dvakrat umri. Pred okrožnim sodiščem v Novem marofu na Hrvaškem se vrši zanimiva zapaščin-ska razprava. Leta 1902. so našli na šetališču v Petrinji ubitega človeka. Dognali niso, je li bil ubit, ali je izvršil samomor. Iz nekkih pisem so dognali, da je mrtvec Evgen Vogl, doma iz Krapine. Mati Voglova je bila o nesreči obveščena že prepozno in je bilo truplo že pokopano, ko je došla k pogrebu, tako, da ni mogla dognati, če je mrtvec v resnici njen sin. Leta 1909. pa je dobila nenađoma od pomorskega urada na Reki sporočilo, da je bil ujen sin Evgen Vogl ubit 12. decembra 1908 na angleškem parniku „Trafalgar“ v Newkastlu v prepiru z mornarji. Pri njem so našli i-stotako listine na ime Evgena Vogla iz Krapine. Ubiti mornar je imel do 1000 K gotovine, ki so jo angleške oblasti poslale sodišču v Novem marofu, da izroči denar materi. Med tem je zvedel erar za zadevo in zahteva denar za-se kot sporno zapaščino. Sedaj se razpravlja, kdo izmed ubitih je pravi Evgen Vogl, ali je umrl dvakrat ali enkrat, ali nikoli.

Strela udarila v cerkev. Iz Rima poročajo: Med hudo nevihto je udarila strela v cerkev v Chiolu. Cerkev je bila polna vernikov. Strela je letela mimo župnika, ki je imel večernice, ubila 2 ženski, 7 jih je pa težko ranila. V cerkvi je nastal med ljudmi grozen strah.

17 oseb zgorelo. Iz Petrograda poročajo: Na obrežju reke Neve je zgorela velika kópica sena, v kateri so prenočevali delavci. Izvlekli so 17 sezganih trupel.

Sprememba zraka. Ječar: Hej, Joško Uzmovič, kaj si že zopet tukaj? — Uzmovič: Da! Zdravnik mi je ukazal spremembo zraka in hrane, pa sem prišel za 3 mesece sem.

Potrpjenje! Tast: Torej, moj ljubi zet, tukaj ti izročam 20.000 K, kot doto moje hčere, ki je danes postala tvoja žena. Ali mi oblubiš, da boš moji hčeri vedno zvest, ljubeč in dober soprog? — Zet: Prosim, počakajte, da prej doto preštejem.

Strašenje otrok z bavljavom, črnim možem in enakimi neumnostmi ni le vzgojno nedopustno, temveč rodi mnogokrat hude nesreče. Tako se poročila iz Brežic o nekem otroku, ki so ga vedno strašili s „črnim možem“; te dni je otrok nekaj zagrešil in da uide polici, je ubežal na cesto. V istem hipu je prišel mimo hiše dimnikar, ki se ga je otrok tako prestrašil, da ga je napadla božjast in je kmalu nato umrl.

PODLISTEK.

Tajnostne sile.

(Povest. Spisal Miroslav Pesniški).

(Dalje.)

„Tvoj oče, sama sem slišala.“

Mladenič se prestraši, kajti ni si mislil, da bi ona zadnjič razgovor z očetom slišala. Poznal je njeno odločnost, torej proseče de:

„Nikar tako hudo ne sodi besed, ki so jih oče v nepremišljenosti izgovorili.“

„Pustiva to in udajva se v voljo božjo, ker mora tako biti. Pozabi na mene, siroto, in da se to lažje zgodi, je vsekakor najbolje, da jaz odidem od tod.“

Spoznal je, da je vse njegovo prizadevanje, odvrniti jo od nameravanega sklepa, brezuspešno, vpraša jo torej o tožno:

„In kam si torej namenjena?“

„Za nekaj časa bom v mestu pri teti, sem včeraj ž njo o tem govorila, za prihodnjost pa bo skrbel Bog. Svoje stvarí, kolikor jih je še preostalo, sem prepustila za primerno odškodnino sedanjemu gospodarju, nekaj malenkosti pa mi jutri zgodaj odpelje sosed Brinar v mesto.“

Med pogovorom sta dospela do vasi. Še toliko bi si imela povedati, a teža v srecu tako silna, zapira jima besedo; molče si podasta desnice ter se poslovita, morča za vselej!

Stari Dobnikar je obračal, ko je prosil za sino-vo oproščenje, a gosposka je obrnila. Ko je namreč moral drugo spomlad Lovro k naboru, je bil potrjen in je moral na jesen v vojake, kajti napovedovali so se zopet burni časi, pretela je od vseh strani vojska. Silno naglo so potekli tisti meseci, blížal se je čas, ko so se morali potrjeni novinci poslavljati od doma od

(Dalje prih.)

Prva južnoštajer. kamnoseška industrijska družba v Celju Nova ul.11, zraven slov. šole.

Velika zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih vrst marmorja, granita in sienita. — Izdelovanje vseh monumentalnih in stavbenih del iz **tu- in inozemskega materiala s strojnim obratom.**

Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. Najnižje cene. Kulantni plač. pogoji.

Trgovina špacerijskim blagom **Pozor Slovenci!** Trgovina z moko in dež. pridelki

Točna in solidna postrežba.

Ivan Ravnikar Celje, Graška cesta 21.

Glavna slov. zaloga, velikanska izbira kranjskega vrvarskega blaga, kakor: štrang, užd, vrvi, štrikov za perilo, mrež za seno in otroške postelje itd. — Glavna slov. zaloga suhih in oljnatih barv, čopičev, firneža in lakov. Zaloga nagrobnih in voščenih sveč itd. 93

Zaloga vsakovrstnih semen **Na drobno na debelo.** Zaloga rudninskih vodč.

Ferdo Rogač, Maribor, Fabriksgasse št. 11.

priporoča svojo bogato zalogo, kakor cementne cevi vseh velikosti, plošče za tlak, dele stopnic, korite za napajanje in krmljenje prašičev, mejnike, cevi iz kamnate zmesi za stranišča itd. itd.

Prevzame tudi vse vrste betonskih del, kakor tlakovanje vseh vrst, kanalizacije, izdelovanje greznic, gnojnih jam, vodovode, osuševanje mokrih zidov, napravo »teracco«-tlakov, in lesenih cementnih tlakov, kakor vsa v to stroko spadajoča dela. 586

Edina štajerska narodna steklarska trgovina

Franc Strupi, Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

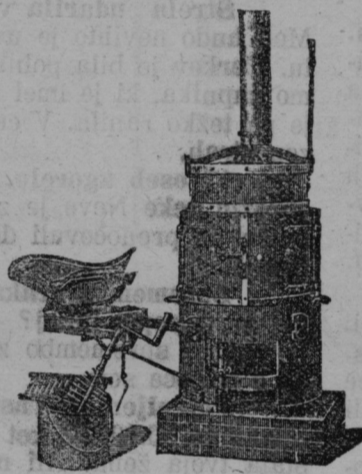
Prevzete vse steklavskih del pri cerkvah in priv. stavbah. **Najsolidnejša in točna postrežba.**

„Titania“

Nenavadno hiter razvoj pare. Pošilja se na poskušnjo. Tisoči že v rabi. Zahtevajte cenike.

brzoparilniki za

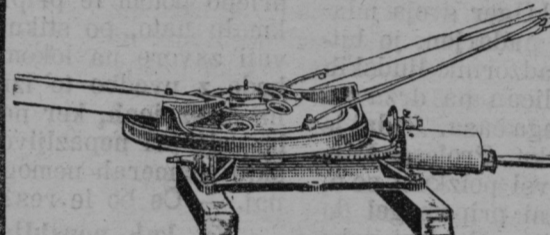

živinsko krmo.

Vsako kurivo porabljivo. 70 odst. kuriva se prihrani. Zastopniki se iščejo „Titania“ parilnik se lahko uporabi tudi za kuhanje žganja če se pridene zato posebna priprava.

narejeni iz kovanega železa in kovnaste pločevine, torej nepokverljivi.

„Titania-Werke“, Wels 136, Zgor. Avstrijsko. Največja specialna tovarna za parilnike na Avstro-Ogrskem. Glavno zastopstvo **Franc Asen, Gradec, Mariengasse 22.**

Nabavite si:

izdelka in najboljše kakovosti; vozne plahte

nosilce, okovje, strešno lepenko, črepaljke, vodovodne cevi, štedilnike, stavbene potrebščine, mlatilnice za roko in na vitelj (gepelj), vitle, in vse druge poljedeljske stroje in orodje najboljšega in vse druge predmete železniske stroje

pri veletrgovini z železnino 473

„Merkur“ P. Majdič, Celje.

Šolske potrebščine

kakor zvezke, svinčnike, peresnike, peresa, kamenčke, tablice, radirke, gobe, črnilo, torbice, barve, čopiče, barvene krete itd. ima v največji izbiri na zalogi trdka

Lastna zaloga

ljudskošolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade. Zaloga raznega papirja.

Goričar & Leskovšek Celje, Graška cesta 7.

Zvezna trgovina Goričar & Leskovšek Celje, Rotovska ulica št. 2.

Pridobivajte nove naročnike!

„Kapljice za svinje“. Cena 1 steklenice je 1 kreno.

Gospod A. H., Sv. Križ, piše: Hvala vam za priposlano zdravilo: Svinjske kapljice za rdečico: Uspeli vrlo povoljni! Gospod Janez K. piše: Prav dobro pomagalo!

F. PRULL: mestna lekarna pri c. kr. celu Maribor, Glavni trg šte. 15. 450

Bolezni na nogah,

rane, odprte noge, tudi pri ženskah, ozdravi v vsakem slučaju, tudi tedaj, če do zdaj še ni nič pomagalo,

dr. Listovo mazilo,

1 lonček 2 K 50 vin. franko, če se pošlje znesek naprej, po povzetju 50 vin. več Razpošilja Karl Illek, kemik, Sternberg, Moravsko. 630

Darujte za Slov. Stražo!

Cementno strešno opeko

zajamčeno trpežno izdeluje oskrbnitvo grajščine Pakenstein Cena za 1000 komdov (rudeča barva) 90 K, (bela barva) 80 K. Natančneje pojasnila daje

Franc Klančnik, 879 organist, Smartno, p. Rečička vas na Paki.

LJUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA v CELJU

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

obrestuje

Hranilne vloge po 4 1/2% brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižnice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne nabiralnike. Sprejema po sejnem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne dviga.

uraduje

vsak torek in petek dopoldne. Prošnje se sprejemajo in pojasnila dajejo vsak dan, izvzemši praznike, dopoldne od 8. do 12. ter od 3. do 6. ure pop. Za vplačila po pošti se dajejo zastoj poštno-hranilnične položnice št. 92465. Telefon ima št. 8. Za brzojave zadostuje naslov: Ljudska posojilnica Celje.

posojuje

na zemljišča po 5% do 5 1/2%, z amortizacijo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na osebni kredit pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vknjižene dolgove pri drugih zavodih in izterjuje svojim članom njih terjatvo. Prošnje in listine za vknjižbo dela brezplačno, stranka plača le k. leke.

GOSPODARSKE NOVICE

Izhajajo kot priloga Slovenskega Gospodarja z vsako drugo številko.

Št. 20.

Dne 3. oktobra 1912.

Leto V.

Kmetijski pouk v vojaštvu.

Po naših mestih imamo društvo „Srebrni križ“, ki dela na to, da oskrbe vojaška leta odsluživšim vojakom na jesen primerno delo. Marsikak od-slovljen vojak, ki je imel pred voja-stvom stalno delo, stoji po odsluženih letih na cesti, brez doma, brez dela in brez kruha in sam ne ve, kam bi se obrnil. Brez dvoma je „Srebrni križ“ društvo, ki je čisto na mestu, bolj ka-kor marsikako drugo. Še uspešnejše bi pa bilo delo „Srebrnega križa“, ako bi hotela vojaška oblast vpeljati v ar-mado poljedelski pouk in s tem pre-skrbela posestnike na deželi z delov-nimi močmi, ki se na kmetijstvo tudi kaj razumejo.

Poljedelski pouk je že vpeljan v francoski, laški in nemški armadi; zla-sti Francija se zelo prizadeva, da bi vzbudila pri vojakih ljubezen in smi-sel za kmetijstvo. Ne samo javnost in parlament, tuđi častniki in posestniki se za stvar zelo zanimajo. Za pokritje stroškov imajo na Francoskem poseb-no društvo, Oeuvre de Propaganda scientifique et pratique. V Italiji se trudi posebno kralj za te tečaje: na njegov pritisk se je ustavila v vojaški proračuni vsakoletna svota, iz katere se pokrijejo stroški tega pouka. V obeh državah so vojašnicam na razpolago velika, obsežna zemljišča, kjer se uče vojaki praktičnega kmetijstva. Nemčija je vpeljala pouk še-le pred štirimi le-ti, dočim je v Italiji in Franciji že od leta 1890.

Pri nas v Avstriji se je leta 1910 začelo pri deželnih bramboveih delati prve poizkuse s takim poukom, in smo svoj čas poročali, ko so pri mariborskih deželnih bramboveih, ki so po večini Slovenci, začeli učiti u-čitelji sadjarske in vinarske šole ma-

riborske, torej ljudje, ki ne znajo slo-venski. Učni jezik je bil nemški in ni-ti kakęga pojasnila v slovenskem jezi-ku se slovenskim vojakom ni moglo da-jati. Pouk ni bil praktičen, ampak se je le predavalo. Tuđi je bil neobve-zen, to se pravi, vsakemu vojaku je bilo dano na voljo, ali se ga je hotel udeležiti ali ne.

K tej uvedbi imamo pripomniti to-le:

Pouk, ki se ne vrši v materinščini vojakov, ni vreden piškavega oreha, in mi celo protestiramo zoper tak pouk, ker ne pustimo, da bi se za naš denar mlatilo prazno slamo in germa-nizovalo. Germanizuje se itak že na vseh konceh in krajih za naš denar, in zdaj bi morali plačevati še novo takšno ostudnost? Za germanizacijo je naša vlada, in če je v najhujših de-narnih stiskah, vsak čas radodarna in ničesar, kar se tiče nas Slovencev, ne ukrene, ne da zraven germanizuje. Mar nimamo tuđi mi pravice zahteva-ti, da se nam za naš krvavi denar daje hleba, ne pa kamena?

Pouk mora biti nadalje praktično urejen. Če kdo misli, da bo vojak po cele ure presedel samo v učni sobi in si belil glavo z abstraktnimi pravili in kmetijsko-tehničnimi študijami, ne po-zna vojaškega življenja. V bližini vo-jašnic bi morala biti obširna zemlji-šča, na katerih bi učitelj čisto prak-tično vadil. Ta metoda je lahka, uspe-šna in zanimiva. Če bi bil pouk obve-zen, bi tuđi čisto nič ne škodilo. Mar-sikak fant, ki se sedaj od dolgega ča-sa valja po kakih beznicah, bi se ob-varoval.

Kmetijski pouk ni samo na korist našemu poljedelstvu, ampak je važen tudi za politično in vojaško življenje. Število otrok je v mestih vedno manj-še, zato je tuđi vedno manjše število mestnih rekrutov. Selitve iz dežele v

mesto pa morda nobena stvar tako ne pospešuje kakor ravno vojaščina. Pred vojaškimi leti ne misli skoro noben fant na mesto. Ko pa odsluži vojake v mestu, je čisto vsakdanja prikazen, da si celo kmetski fant poišče dela v mestu. Pametna beseda pri tem pouku bi marsikaterega fanta na deželi pridržala. Če je torej državi na tem kaj ležeče, da ohrani moč in krepak rod, bi se morala za te stvari prav resno zavzeti.

Če še upoštevamo nadalje, koliko socialnega gorja povzroči v velikih mestih ta neprestani pritok iz dežele v mesta, kako izgublja državna in cerkvena oblast v mestih vedno bolj svojo moč, koliko človeške sile in moči se izgubi brezplodno v mestu v boju za obstanek, potem je jasno, da je poljedelski pouk v armadi ip. ž. njim združena ohranitev kmetijske sile na domači zemlji zelo važna in nujna zadeva.

O paši.

Otava je pokošena, po košenicah, to je po travnikih in sadonosnikih, pa pasemo živino. To nam daje povod, da o paši na kratko izpregovorimo.

Za pašo nam služijo posebe napravljene pašniki, na koje gonimo živino od pomladi do zime, in pa košnice, po kojih pasemo samo po zadnji košnji. Paša je star običaj v našem kmetovanju. Nastopila pa je doba — ravnokar smo jo prebili — ko se je paša smatrala za potrato zemlje in kvar kmetijstvu. Povod temu naziranju so dali večinoma zanemarjeni pašniki, po katerih je živina zares bolje gladovala, nego se redila. A sodba o paši je šla predaleč in zavrgla vso pašo sploh ter dala veljati zgolj krmljenje v hlevu. Vendar so že po nekoliko letih pokazale izkušnje, da se brez paše v živinoreji ne da izhajati, da je paša zelo važna točka živinoreje, pa tudi da ji je treba žrtvovati ravno toliko skrbi, kakor drugim stranem kmetijstva, in pašnike opravljati ravno tako, kakor druge kulture. Danes je občno mnenje, da je dobra paša za živinorejo največjega pomena.

Korist dobre paše je v kratkem naslednja:

1. Živina se na paši mnogo prosto giblje in večji del, oziroma mnogo časa diha čist zrak, kar je za njeno zdravje neprecenljive koristi, in stori, da se dobro razvija; s tem da se privaja vsakemu vremenu, si pa zdravje utrjuje tako, da se je boleznih redko lotijo in jo le zelo težko potlačijo.

2. Za mlado kakor za plemeno živino obeli spolov pa ni boljšega od dobre paše.

3. Na zelo mastnih pašnikih, kakoršnih pa pri nas žalibog ni, se živina tudi opita najceneje; vrhu tega je meso takih živali posebno tečno in okusno.

4. Krave, ki se pasejo, dajejo mnogo več in boljšega mleka.

5. S pašo se zmanjša potreba delavskih sil.

6. Prihrani se stelja, za koje gre v mnogih krajih zelo trda.

7. Pašniki so na najnižji davčni stopnji.

8. Pašnikom ne škoduje nobeno neurje mnogo, ne toča, ne povodenj, zlasti če so obrastli z gosto rušo; a tudi suša starejšim dobrim pašnikom ne nahudi lahko.

9. Ploščine, ki so se popasle, dajo več sena nego one, ki so se pokosile; na popasenih rušah pa se tudi čim dalje bolj izboljšuje tečnost krme.

10. Miši in drugi škodljivci se v trajnem pašniku ne naselijo.

11. Pašnik, ki se ga preorje, da se ga porabi za druge pridelke, je dolgo vrsto let zelo rodovit.

Koristi paše so torej mnogotere in zelo tehtne. Zoper pašo pa govore naslednji vzroki:

1. Na slabih pašnikih živina gladuje in tudi često trpi žejo.

2. Na stalnih pašnikih vplivajo prevelika vročina, mraz, slana in deževje vendar neugodno na zdravje živali.

3. Na paši se živali druga od druge nalezejo kužnih boleznih ložje nego v hlevu.

4. Če se živina pase, se mnogo

gnoja raztepe in izgubi za druge kulture.

Toda te škode se dajo ali omiliti ali celo zabraniti. Kako?

1. Pred vsem je pašnik v dober stan spraviti in v dobrem stanu imeti. Močvirje je izsušiti, presuhe dele namakati, z gnojenjem in sejanjem je skrbeti, da nudi pašnik vedno krme dovolj; živina naj ima tudi v pašniku priliko, vsak čas si ugasiti žejo in se čohati. Vsem tem napravam je več kmetov skupno ložje kos nego posameznik. Zato je najbolj priporočati velike skupne pašnike, ki si je naredijo pašniške zadruge ali občine.

Vsak prostor, ki služi paši, pa je najprej ograditi, potem pa vso ploščino razdeliti v toliko oddelkov, da trava, med tem ko živina zaporedoma naslednje oddelke popase, v prvem zopet zraste. Popolnoma ograjenemu je vsak čas treba biti samo enemu oddelku. Kakor imamo mi navado pasti živino, ima ta-le po celem pašniku zares prve dni dovolj hrane, potem pa ne več, ker vse pohodi in onesnaži. Če se pa živina pase samo v enem oddelku, lahko trava v drugih oddelkih raste. Ta način paše se povsod, kjer se uvede, obnaša jako dobro. Seveda mora biti pašnik primerno velik in ograja najenostavnejša, da se jo lahko prestavi v najkrajšem času. Takšna se naredi z dovolj močnimi hlodi in pocinkano bodično žico. Za goveđ je treba treh žic, ki so nad zemljo 40, 80 in 120 cm. Za konje je vzeti štiri žice, visoke 30, 60, 90 in 120 cm; bodičava pa naj je samo tretja od spodaj, druge naj so gladke. Celo svinjam se s tako ograjo da braniti, da ne uhajajo; štiri vrste bodičave žice, pritrjene v primerni višini, zadoščajo. Meter opisane ograje priđe na 36 do 42 vin.

Dasi se živina pase, se ji mora poleg tega vendar še tudi nekoliko krme, najboljše suhe, polagati. Misel, da se ob paši da polaganje do cela prihraniti, je zelo napačna. Zlasti pa mlajša živina sena in svojega obroka ovsa ne sme pogrešati noben dan.

2. Na stalnih pašnikih se imajo nahajati staje, ki so odprte na južno

stran, da se živina lahko ob najhujji vročini in nevihti va-nje zateka. Kjer je živina noč in dan zunaj, mora staja tudi imeti jasli.

3. Kar se tiče lahke razširjave kužnih bolezní na paši, je omeniti, da se na pašniku zoper njo res ne da nič ukreniti. Ali gotovo je, da živina na paši redkeje zboli nego v hlevu, in če je katera žival za kužno boleznijo že zbolela, se jo pač takoj spravi v hlev, da se jo od drugih odloči in ložje vráči.

4. Točka, ki govori zoper pašo še najboljše, je izguba gnoja za druge kulture. A tudi ta se da omiliti. Na oddelku, ki ga je živina zapustila, je gnojne kupe takoj izrabljati in porazdeliti po vsej ploščini, da se gnoj obrne vsaj travi v priđ, ki zdaj začne rasti, in po travi tudi živini. Tako je izguba gnoja vsaj navidezna, ker velja le za druge kulture. No, na teh pa se danes da živalski gnoj nadomestiti z umetnim, ki še vendar stane mnogo manje, nego se po dobri, umni paši pridobi.

O reji žrebet.

(Konec.)

Pri reji odstavljenih žrebet je največje važnosti oves, ker se žrebe osobito v prvem letu glede teže in velikosti najkrepkeje razvije; pozneje rast pojema. Radi tega je svetovati, da damo žrebetu po odstavi v prvem letu vsak dan 3 kg ovsa, krepkim polnokrvcem tudi več. V drugem letu lahko dobi žrebe 1'5—2 kg ovsa. V tretjem letu lahko žrebe, ki smo ga določili za delo ali za pleme, oves pogreša. Oves pokladamo najbolj v celih zrnih in v 4—5 obrokih na dan. Mrzlokrvnim žrebetom lahko pokladamo mesto ovsa tudi drobni bob, ker bob krepí mišice in pospešuje telesni razvoj žrebetov. Polovico ovsenega obroka lahko nadomestimo z lanenimi prgami ali s pšeničnimi otrobi, in sicer tako, da dobi žrebe na dan 3—4 kg močnega krmila, ki sestoji do polovice iz ovsa. Tuintam pokladajo žrebetom tudi koruzo, česar pa ne svetujemo, ker

ta klaja pravzaprav le debeli in ne krepki mišic; primernejši je ječmen, a ječmen ovsa ne nadomešča popolnoma.

Poleti ženemo žrebe na pašo, ki je za vzrejo žrebeta nujno potrebna; v svežem zraku se žrebetu vsledí gibanja utrdijo mišice. Tudi mrzlokrvna žrebeta zahtevajo paše, a se brez nje ob zeleni piči v stajah lažje vzrede nego lažja krvna žrebeta. S 1. majem lahko žrebe poženemo na pašo in ga pustimo noč in dan zunaj. Za ta slučaj se postavi lopa, ki mora biti odprta proti paši; va-njo se zateka žrebe v vročini in nevihti. V vročini žrebe čez dan rado ostane v lopi in se pase šele ponoči.

Za žrebe ni vseeno, na kakšno pašo da pride. Mrzlokrvno žrebe se primerno razvija samo na tečnih pašah; radi tega ga poženo v Belgiji, čeželi mrzlokrvnih konj, že v 3.—4. mesecu na esparzetno pašo, kjer se pase ves dan, kolikor ga je volja. Razen paše še dobi omenjene 3—4 kg močnih krmil; slabotnejša žrebeta pijo razen tega še nekaj litrov posnetega mleka na dan; le tako je mogoče, da je žrebe že z 2 letoma porabno za delo, s 3 leti za pleme. Če paše ni na razpolago, je bolje, da pokladamo mrzlokrvnemu žrebetu esparzetne, lucernške, deteljne ali grašične zelene piče z omenjenim močnim krmilom, mu poskrbimo v staji za prosto gibanje, in ga v drugem poletju, opustivši močno krmilo, hranimo le z zeleno pičo, nego da pustimo, da ob borni paši hujša.

Žrebeta krvnih plemen začobe na suhih, hribovitih pašnikih s fino, nizko travo njim lastne sloke in krepke telesne oblike, a morajo tekom prvega leta tudi med pašo dobivati 3 kg ovsa na dan; v drugem letu dobivajo po 1'5—2 kg, dočim se v tretjem in četrtem letu dodatek ovsa lahko opusti. Oves podamo žrebetu, ki je na paši, v lopi, ko smo ga privezali, ali v hlevu, če je v bližini; v hlevu mu lahko damo tudi zeleno pičo, če je paša preborna.

Potemtakem zavisi od paše, kakšno konjsko pleme da rečimo. Priporočati je, da na žrebečjo pašo ženemo

tudi teleta, ker se žrebe mnogih trav ne dotakne, ki se potem bohotno razrasejo in pokvarijo pašnik. Svetovati je tudi, da dajamo žrebetu zjutraj nekoliko slame, ker se potem ne pase tako hlastno in se obilica vođene pašne krme izenači s slamo.

Čez zimo stoji žrebe v hlevu ob ovsu in senu. Žrebeta krvnih plemen dobe v prvi zimi vsak dan 3—4 kg ovsa in 6—7 kg travnega esparzetnega, deteljnega ali lucernskega sena, v drugi in tretji zimi 3 kg ovsa, dočim damo navadnim žrebetom do polovice ječmenovih ali do tretjine grahiovih ali bobovih otrobov; razen tega jim je dobro dati še 5—6 kg sena in 1—2 kg ječmenove slame. Mrzlokrvna žrebeta dobe v prvi zimi 4—5 kg mešanih močnih krmil in 7—8 kg sena, dočim jim pokladamo v drugi zimi tako kakor konjem za vsakdanjo rabo, da jih v nastopni tretji pomlađi že lahko vprežemo in rabimo kot konje za delo. Za vzgojo žrebet je važno, da jim čez zimo pokladamo dobro seno, ki vsebuje mnogo apna in ugodno vpliva na razvoj kosti. Izborna žrebečja piča čez zimo je nadalje korenje (mrkvice), ki pa se naj poklada še-le v drugem letu; mrkvice je dobra zoper gliste in omili kašelji; najugodnejše pa zdravstveno vpliva v tem oziru, da meči blato in redči kri; radi tega je krmljenje s korenjem zlasti takrat važno, kadar dobi žrebe sočivje, deteljo, lucernsko seno, to je pičo, ki krv gosti. Korenje lahko dobe žrebeta krvnih plemen od drugega leta naprej 3—4 kg, mrzlokrvna že v prvem letu 5 kg na dan; korenje se nareže, pomeša z močnim krmilom in vrže v jasli ali se da iz roke žreti. Samoposebi umevno je, da mora dobiti žrebe dobro, svežo vođo in sol, najbolje v obliki živinske lizne soli.

Velike važnosti pri vzreji žrebet je hlev. Glavni pogoji dobrega hleva so snaga, svetloba, dober zrak in primerna toplota. Poglavitna stvar je dober zrak, ker slab zrak kvarno vpliva na pljuča; dober konj pa mora imeti v prvi vrsti dobra, krepka, zdrava pljuča. Preden torej pridejo žrebe-

ta s paše v hlev, moramo hlev do dobro očistiti in prezračiti; gnoj moramo izkldati, stene pobeliti, razen tega treba zlasti po zimi neprenehoma skrbeti za svež zrak. Tudi svetloba je velikega pomena, vsled česar ni oken nikdar preveč in so velika okna bolja od malih. V temnem hlevu žrebe ne stoji rado, oko se razvađi in oslabi, zasnaogo ni moči tako dobro skrbeti kakor v svetlem hlevu. Žrebetovo ležišče mora biti vedno snažno in suho, stelja vedno pri roki; kjer pa stelje ni, je treba vsaj premočeno steljo odstraniti; nadalje ni napak, če podložimo steljo s plastjo peska, zemlje ali šote. Kjer je le mogoče, pustimo žrebetu, da se prosto giblje. Če stoji žrebe v istem hlevu z drugimi konji, pa je odločno svetovati, da ga privežemo, ker potem ni nevarnosti, da ga ta ali oni konj brone. Hlevska toplota bođi zmerna; v prevelikem mrazu gre krma izvečjega v izgubo, ker jo žrebe porabi za razvijanje potrebne telesne toplote in mu za telesni razvoj ne preostane nič hranilnih snovi; v preveliki vročini pa se žrebe razneži, vsled česar se čisto brez potrebe nagiblje k raznim boleznim.

Po zimi treba tudi žrebe samo snažiti kar najskrbneje; o paši skrbijo za telesno snago zrak, dež in veter; v hlevu nikdo, če ni človeka za to, da bi se brigal. S snaženjem je začeti potem, ko je žrebe prvič menilo dlako; čohelj se naj izprva ne rabi, ker je žrebetova koža še prenežna zanj; pač pa je krtičenje in drganje s slalnimi šopi izvrstno sredstvo, da ohranimo žrebe snažno in obenem blagodejno vplivamo na njegovo kožo. Kađar žrebe snažimo, privzdigajmo mu noge, da ga že v mladosti navadimo na to in se pozneje pri podkavanju ne zoperstavlja. Ko privzdigamo noge, je dobro, če se prepričamo o enakomerni obrabi kopit in s kopitnim strugalom ali s kopitno pilo odstranimo, kar je nepotrebno. Kdor je tako ravnal, bo imel vedno zdrave in glede kopit brezhibne konje.

Za kar gre pri konjih v prvi vrsti, je prosto gibanje; razvoj pljuč,

kopit in mišic zavisi od njega. Po leti se lahko žrebe na paši dovolj giblje; po zimi pa ga treba čopoldne in popoldne izpustiti na dvorišče ali tekališče, da se tako navadi tudi na slabo vreme. Le utrjeno žrebe postane neobčutljivo za vremenske izpremembe, kar je v prid konju in njegovemu posestniku. Oekonom.

Ne zamudite jeseni gnojiti travnike, zlasti s Thomasovo žlindro!

Z obilno košnjo smo vzeli iz tal veliko hranilnih snovi, in prihodnje leto se moremo le tedaj nadejati obilnega in dobrega pridelka na travnikih, in sicer tudi ob neugodnem vremenu, če s pridelkom iz tal vzete hranilne snovi prav vse nadomestimo s pravim gnojenjem.

S hlevskim gnojem travnike gnojiti seveda ni neuspešno, toda silno potratno, kajti le majhen del hlevskega gnoja, potresenega po travnikih, pride res v prid, in najmanj $\frac{1}{4}$ njegove gnojilne moči se proč vržejo. Hlevski gnoj bođi za njive, kamor pride že na gnojišču dobro predelan, in naj se takoj podorje.

Gnojnica naj pa pride čez zimo in zlasti konci zime vsa na travnike, tu bo dala rastlinam takoj užitnega dušika in se bodo potem travniki spomladu dobro obrastli, čeprav bo mrzlo vreme.

Gnojnica sicer nima v sebi zelo veliko hranilnih snovi, a tiste, ki jih ima, so raztopljene in jih rastline lahko hitro vžijejo, zato je učinek gnojnice velik, čeprav ne dolgo trajen.

Gnojnica pa gnoji pred vsem s svojim dušikom in deloma s kalijem; manjka ji pa silno važne fosforove kisline, ki je tudi v našem hlevskem gnoju ni dovolj. Brez zadostne fosforove kisline ne dajo travniki nikdar zadostnega pridelka in nikdar dovolj redilnega sena, ki dela živino rastno in njene izdelke (meso, mleko) zadostne. Le tam, kjer je dovolj fosforove kisline, zrastejo tečne detelje, dobre otave in druga žlahtna zelišča.

Našemu hlevskemu gnoju manjka vsled doseđanega gospodarstva v obilni meri fosforove kisline, in v naši zemlji že od narave ni veliko te važne hranilne snovi, zato se nikdar ne nađejajmo dobrega in obilnega pridelka na travnikih, če jih tako ne gnojimo, da pride vanje dovolj te važne hranilne snovi. Umen gospodar mora torej svoje travnike gnojiti s fosfatnimi gnojili.

Vpraša se, katero fosfatno umetno gnojilo kaže rabiti.

Izbirati imamo večinoma le med Thomasovo žlindro in med superfosfatom.

Superfosfat res izborno učinkuje, zlasti hitro, a ne dolgo časa, na travniku morda le dobri dve leti, in poleg tega se sme umno rabiti le spomladi, ko je itak drugega dela dovolj.

Preskušeno najboljše fosfatno gnojilo za travnike, in sicer tudi iz raznih gospodarskih ozirov, ostane za naše razmere še vedno Thomasova žlindra.

Poznamo travnike, ki so bili pred mnogimi leti, celo pred 15 leti, pognojeni s Thomasovo žlindro in s kajnitom, in še danes ni učinek izbrisan!

Le mrva, ki raste po apnenih fleh, je sposobna za rejo lepe in rastne živine; žal, da naši kmetovalci še veliko premalo poznajo važnost apna za gnojilo in sredstvo za izboljšanje živine. Thomasova žlindra ima poleg fosforove kisline do 60% apna v sebi, ki je v taki obliki, da ga rastline lahko vžijejo. To je neprecenljiva vrednost Thomasove žlindre, ki se vsled omalovaževanja apna od strani naših gospodarjev veliko premalo upošteva. Kaj neprevidno ravnaajo tisti, ki se na to dejstvo ne ozirajo in silijo k porabi superfosfata, ki tudi iz drugih ozirov na travnikih nikakor ne more nadomeščati Thomasove žlindre.

Kmetovalci, ki hočete prav ravnati in svoje travnike umno gnojiti, tedaj rabite za-nje kot fosfatno gnojilo pred vsem Thomasovo žlindro.

Gnojite svoje travnike sedaj jeseni, precej, ko je mogoče, in skozi vso zimo do konca meseca februarja s Tho-

masovo žlindro. Ona nudi rastlinam skozi dolgo dobo let potrebno fosforovo kislino, nikdar premalo in nikdar preveč, kajti preveč tudi ni prav, ker je potratno.

Samo od fosforove kisline pa seveda rastline tudi ne žive; kdor bo rabil samo fosfatno gnojilo, bo kmalu doživel razočaranje, in če mu travnik potem opeša, naj ne pripisuje krivde gnojenju s Thomasovo žlindro, ampak samemu sebi.

Nikdar naj se Thomasova žlindra ne rabi sama, ampak vedno v zvezi s kalijevo soljo, ki dajejo zemlji tudi kalija in dušika, ki sta istotako potrebni hranilni snovi.

Gnojite torej, kmetovalci, jeseni svoje travnike s Thomasovo žlindro in s kalijevo soljo ter jih dajajte potrebnega dušika z gnojnico. Kjer pa iz katerega koli vzroka ni mogoče gnojiti z gnojnico, tamkaj naj se spomladi rabi za travnike izborno dušičnato gnojilo amonijev sulfat. Kdor bo tako ravnal, se sme zanašati na naše besede, da prideloval veliko boljšega sena, ki živina pri njem izborno uspevala.

Na oral se vzame najmanj 300 kg Thomasove žlindre in 100 kg kalijeve soli in poleg tega je treba gnojiti tudi z gnojnico, ali se pa spomladi potroši 100 kg amonijevega sulfata. Thomasova žlindra in kalijeva sol učinkuje 3, 4 in tudi več let, dočim dušično gnojilo le eno leto.

Kdor gnoji samo s Thomasovo žlindro ali sploh s fosfati svoje travnike, ta doživi prej ali slej razočaranje, travnik mu bo opešal, zato naj se men gospodar drži edino pravega vodila:

Pognoji jeseni ali pozimi svoje travnike s Thomasovo žlindro in s kalijevo soljo, navozi vsako leto na gnojnice, in če te nimaš, pa jih vsako leto pognoji spomladi z amonijevim sulfatom.

Kdor se bo držal tega navodila, bo veliko pridelal tudi v suši in v najlepšem spomladanskem vremenu, kar rastline bodo imele na razpolago vse potrebne hranilne snovi: fosfor

slime, kalija, apna in dušika; kalije-
sol bo delala zemljo vlažno in gnoj-
leca ali amonijev sulfat bosta dajala
pomladi potrebnega dušika tudi ta-
krat, kadar je vreme premrzlo, da bi
zemlji organske snovi gnile, ki mo-
žejo rastline zalagati z najvažnejšo
hranilno snovjo, to je z dušikom, a le
tedaj, če razpadajo, kar je pa mogoče
ob gorkem vremenu. „Kmet.“

Jabolka, klasifikovana po tržni ceni.

Jabolka so v tem-le spisu po tržni
ceni razdeljena v 4 razrede, in sicer
pomenja 1. najvišjo, 4. pa najnižjo
vrednost.

Če sta dve številki skupaj in je
prva manjša, potem pomeni to, da je
jabolko, čim bolj je zrelo, tem več
vredno; če pa je druga večja, potem
pomeni to, da je jabolko, če je popol-
noma zrelo (ali celo prhko), manj vred-
no za trgovino.

- Atlant 3—2
- Bananas (kosmač) 1
- Baumannov kosmač 3—2
- Bela zimsko taftovka 3—2
- Beli astrahan 3
- Beli zimski kosmač 1
- Benhajmski kosmač 2
- Bjorka 3—2
- Bar Aleksander 2—3
- Besarjevič Rudolf 3—2
- Bamasanov kosmač 3
- Biansko jabolko 3
- Bravenštajnsko jabolko 2
- Barbertov kosmač 2—3
- Batranji vonj 3
- Banaški kosmač 2—1
- Barmelitski kosmač 3
- Boksov pomarančni kosmač 1
- Braljevsko kratkopezelnato jabolko 3—2
- Bandsberški kosmač 3—2
- Baški Brunner 3
- Bepo Boskopovo jabolko 2
- Bondonski pepinek 2—1
- Buškatni kosmač 3
- Berdieckov kosmač 3
- Breilanski kosmač 3—2
- Bsnabriški kosmač 3—2
- Barkerjev pepinek 3—2
- Bričnje jabolko 3

- Prizasti kardinal ali poletna vinica 3
- Ribstonov pepinek 2—1
- Rudeče ajzersko jabolko 3
- Rudeče zimsko golobje jabolko 3
- Rudeči jesenski kosmač 3
- Rudeči zimski kosmač 3—2
- Rumeni Belfler 1
- Rumeni Rihard 3—2
- Rumeno žlahitno jabolko 2
- Sevniška voščenska 1—2
- Sivi francoski kosmač 3
- Sivi jesenski kosmač 3
- Šampanjski kosmač 3—1
- Šarlamovský 3
- Škrlatasti kuzinot 3
- Štajerska pasamanka 3
- Štajerski zimski mošancelj 3
- Trdika 4—3
- Veliki kaselski kosmač 3—2
- Veliki renski bobovec 3
- Virginsko rožno jabolko 2—3
- Zeleno knežje jabolko 4—3
- Zeleno stetinsko jabolko 4—3
- Zimska zlata parmepa 3—2
- Zlatorumeni kosmač 3

Po „Gosp. Glasn.“

Gospodarske drobtinice.

Vinogradnikom. Kdor misli letoš-
nji vinski pridelek obdržati, naj ga
sladi, sicer ne bo užiten. Svarimo pa,
da se ga sladi premočno; tu je bolj-
še manje nego več. Kdor pa bo ponu-
-
sli, da ni mnogo vređen. Moč da vino-
tržec moštu razmeroma poceni s slad-
korjem, ki se izpremeni v vretnju v al-
kohol, razni okusi se vinu podeljujejo
z esencami, ki tudi niso drage. Edina
vinska kislina bi prišla vinotržcu naj-
dražja, ako bi jo moral pridevati. Te
pa bo v letošnjem moštu dovolj in bo
pridelek, dasi našemu okusu ne bo
prijal, za vinotržce imel vsekakor ve-
liko vrednost. Čez pol leta se bo le-
tošnja kislica v raznih kletah z majh-
nimi stroški izpremenila v vino, ki se
ne bo nič razločevalo od drugih letni-
kov, katere prodajajo vinotržci.

Se nekaj. Letos sicer mošt ne bo
tako naglo vrel, bodi pa povedano za
drugokrat. Kdor bo mošt prodal po %
tehtnice, naj sode, v koje ga vliva,

najprej dobro zažvepla. Žveplanje stori, da mošt ne začne tako hitro vreti; vsled tega dobi vinogradnik plačan ves sladkor, kar ga je v moštu. Če pa mošt začne vreti, predno ga vino-tržec steha, ima vinogradnik veliko škodo, ker za alkohol, ki je iz sladkorja že nastal, ne dobi nič.

Grozdne tropine so prav dobra krma za živino, ker imajo toliko ređilnih snovi kakor slama ozimnega žita. Če ne moreš porabiti vseh svežih tropin, shrani jih skrbno. Najbolje je, če sveže tropine prav dobro stlačiš v manjšo kađ ali odprt sođ, pokriješ po vrhu s trtnim listjem in namažeš z ilovico kakih 5 prstov na debelo. Ko ilovica razpoka, pomoči jo z vodo in vse razpoke takoj zamaži, sicer tropine splesne ali pa se skisajo. Teh tropin daš govedu do ene tretjine in svinjam do polovice vsakdanje krme.

Posnemanja vredno. Okrajni zastop fürstenfeldski je kupil veliko posestvo „Lieboch“, da bo gojil na njem govejo živino in imel razsežne pašnike. Kupna pogodba se je naredila dne 1. t. m. Tako skrbijo Nemci za svojo govedorejo. Kako pa mi? Podpore tečejo mimo nas, mi pa tarnamo in držimo roke križem.

Katere vrste grmičevje je najprikladnejše za živ plot in kedaž se najsađi? Živ plot (seč) se dela iz gabra, akacije (trna), gloğa (belega trna), smrek i. dr. Odločiti se je za tisto rastlino, ki tlom in razmeram najbolj ugađa. Smrekova seč zahteva prikladne zemlje, drugače silno počasi raste in kmalu opeša; kajti smreke je treba vsako leto v pravi visokosti porezati. Akacija zahteva solnčno lego, rada divja kvišku in se daleč okoli zarašča; s tem more postati prav nadležna; ob pravilni vzgoji je akacijeva seč s svojim trnjem za ljudi in večje živali skoro neprodorna. Hitro raste gaber, ki dela lepo in gosto, a netrnjevo seč. Tudi je gabrova seč trpežna. Vsestransko izborna je seč iz gloğa, če se pravilno vzgoji; le nekoliko počasi raste.

Sađiti pa je vsako seč najboljše spomladi.

Krv in druge odpadke zaklanih živali je najboljše spravljati na kompost. Navadno se meče te stvari na gnoj, kar pa je napačno. Tu dolgo ne segnijejo in kure ter psi je spravljajo na dan. Na kompostu, kjer se je seveda mora z zemljo zagrniti, so popolnoma na miru, se hitro razkrojijo in so največjega pomena, ker dajejo kompostu one snovi, ki je temu-le najbolj manjka. Mesarji naj imajo redno poleg mesnice enega ali dva široka komposta, da sprejemata vse odpadke zaklanih živali. Boljšega gnojila ne morejo imeti, nego je takšen kompost.

Ako so dobili prasci takozvano kostolomnico, da se jim kosti krivijo, poklada naj se jim prav tečna klaja in spušča naj se jih čim več mogoče na prosto. Daje naj se jim tudi trikrat na dan po eno malo žličko preparirane kostne moke, katera naj se vrže v krmo. Ako se jih je lotila huda kostolomnica, pokliči živinozdravnika, da ti napiše recept za fosfor, raztopljen v ribjem olju.

Kolik mora biti les za naše sode stare mere?

1 vedro =	56 lit.,	dolgost dog	54 cm.
2 vedri =	112 "	" "	62 "
3 vedra =	169 "	" "	72 "
4 " =	226 "	" "	84 "
5 veder =	282 "	" "	90 "
10 " =	365 "	" "	108 "
20 " =	1130 "	" "	138 "
30 " =	1695 "	" "	160 "
50 " =	2825 "	" "	189 "

Deli dna pa so za četrtino krajši.

Velikost sodov nove mere:

hl.:	dolgost sode:	p. emer sode (skoz pillkino luknjo):
1	10 cm.	60 cm.
2	80 "	73 "
5	100 "	90 "
10	128 "	114 "
20	190 "	165 "
50	220 "	180 "

